ঊৰ্ধ্বগংগা যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী

ডবকা জে ভি মণ্ডল, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল

উত্তৰ অসম চক্ৰ এলেকা

ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি

(২০১৭-১৮ৰ পৰা ২০২৫-২৬)

প্ৰস্তুতকৰ্তা ঃ ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চি

সহযোগ

বনাঞ্চল বিভাগ, অসম

আৰু

ক'ম্‌পেল'

(আই আই ই, আৰ জি ভি এন)

Approved

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.

জুলাই ২০১৬

সাংকেতিক শব্দ বিন্যাস তালিকা ঃ—

সাংকেতিক শব্দ	মূল ভাঙনি
AFD	French Development Agency
(এ এফ ডি)	(উন্নয়ন বিষয়ক ফৰাচী সংস্থা)
APL	Above Poverty Line
(এ এফ ডি)	(দাৰিদ্র্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ)
BPL	Bellow Poverty Line
(বি পি এল)	(দাৰিদ্র্য সীমাৰেখাৰ তলৰ)
CML	Centre for Microfinance and Livelihood
(চি এম এল)	(জীৱিকা আৰু ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় বিনিয়োগ কেন্দ্ৰ)
COMPELO	Consortium for Micro Planning and Enhancing Livelihood Opportunities
(ক'মপেল')	(ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট)
DFO	Divisional Forest Officer
(ডি এফ অ')	(মাণ্ডলিক বন বিষয়া)
EDC	Eco-Development Committee
(ই ডি চি)	(পৰিৱেশ উন্নয়ন কমিটী)
EPA	Entry Point Activities
(ই পি এ)	(প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যব্যৱস্থাপনা)
FCA	Forests (conservation) Act, 1981
(এফ চি এ)	(বন সংৰক্ষণ আইন ১৯৮১)
FD	Forests Deprtment
(এফ ডি)	(বন বিভাগ)
FRA	Forests Rights Act
(এফ আৰ এ)	(বনাঞ্চল অধিকাৰ আইন)
FV	Forests Village
(এফ ভি)	(বনাঞ্চলীয় গাঁও)
FYP	Five Year Plan
(এফ ৱাই পি)	(পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা)
GHG	Green House Gases
(জি এইচ জি)	(সেউজ গৃহ বায়ুমণ্ডল)
GoI	Government of India
(জি অ' আই)	(ভাৰত চৰকাৰ)
GP	Gaon Panchayat
(জি পি)	(গাঁও পঞ্চায়ত)
Ha	Hectare
(হে)	হেক্টৰ (মাটিকালি)
IIE	Indian Institute of Entrepreneurship
আই আই ই	(ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান)
JFMC	Joint Forest Management Committee
(জে এফ এম চি)	(যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী)
NTFP	Non Timber Forest Product
(এন টি এফ পি)	(কাঠবিহীন বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী)
OBC	Other Backward Classes
(অ' বি চি)	(অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী)

PHC (পি এইচ চি)	Primary Health Centre (প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ)
PMU (পি এম ইউ)	Project Monitoring Unit (প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট)
PRA (পি আৰ এ)	Participatory Rural Appraisal (গ্ৰাম্য অংশগ্ৰহণকাৰীৰ অভিমত)
SC (এছ চি)	Scheduled Caste (অনুসূচিত জাতি)
SDG (এছ ডি জি)	Sustainable Development Goals (দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশৰ লক্ষ্য)
ST (এছ টি)	Scheduled Tribes (অনুসূচিত জনজাতি)
WPC (ডব্লিউ পি চি)	Working Plan Circle (কাৰ্য পৰিকল্পনা)

ঊৰ্দ্ধগংগা যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী
ডবকা জে ভি বন মণ্ডল, নগাঁও দক্ষিণ বন সংমণ্ডল

১০ বছৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি
(জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা আৰু বনাঞ্চল উন্নীতকৰণ আঁচনি)

সূচীপত্ৰ

(১) পাতনি ঃ ৫

(২) গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়.. ৬

(৩) জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ.. ১০

(৪) জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা... ১৫

(৫) বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি... ১৬

(৬) অতিৰিক্ত অনুসূচী- ১ .... ২৯

জীৱিকা সৃষ্টিৰ কাৰ্যব্যৱস্থাৰ বাবে চিহ্নিত হিতাধিকাৰীৰ তালিকা

১. পশুধনৰ বাবে (গাহৰি পালন)

২. বয়ন

(১) পাতনি

প্ৰকল্প আঁচনিৰ বিষয়ে ঃ বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প, অসম (এপিএফবিচি)ৰ মূল লক্ষ্য হৈছে 'অসমত এক দীৰ্ঘম্যাদী বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনা স্থাপন কৰাৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নিৰ্ধাৰিত অঞ্চলৰ জনসমুদায়সমূহক বনাঞ্চল তথা বনাঞ্চল বহিৰ্ভূত সম্পদেৰে তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন জীৱিকাৰ সুবিধা মুকলিৰ বাবে এক বহুমুখী আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণ কৰা। এই প্ৰকল্পৰ মূল উদ্দেশ্য বৰ্ণোৱা হৈছে এইদৰে— বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনসমুদায়সমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ লগতে বনাঞ্চলৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশ পুনৰুজ্জীৱিত কৰা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণ নিশ্চিত কৰা।

এই প্ৰকল্পৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ সহযোগত মূলতঃ এএফডি (এজেন্সী ফ্ৰেন্স দ্য ডেভেলপমেণ্ট) নামৰ ফ্ৰান্সৰ উন্নয়নকামী সংস্থাই বিত্তীয় সহযোগ আগবঢ়াইছে। বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প সমিতি, অসম (এপিএফবিচি সমিতি)ক এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিকল্পনা, নিৰীক্ষণ, সহযোগিতা আৰু সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনাৰ সম্পূৰ্ণ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে।

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ বিকাশ ঃ বজাৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ মান নিৰ্ণয়েৰে দৈনন্দিন জীৱিকাক উদগনি যোগাবলৈ বৰ্তমানৰ প্ৰকল্প আঁচনিয়ে উদ্যমিতা বিকাশত উদগনি যোগোৱাৰ লগতে এই প্ৰকল্পৰ অধীনত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মান নিৰ্ণয় আৰু উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰ ব্যৱস্থাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে। সাম্প্ৰতিক সময়ত জনসংখ্যাৰ বিকাশৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানৰ বনজ সম্পদৰ ওপৰত আহি পৰা অহেতুক হেঁচাৰ বাবেই ই অতি আৰশ্যকীয় হৈ পৰিছে। সেয়ে বজাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত লক্ষ্য ৰাখি সাম্প্ৰতিক বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী তথা সেৱাৰ মান বিকশাই তোলাটো অতি আৰশ্যক হৈ পৰিছে। ইয়াৰ উপৰি বনজ সম্পদ বহিৰ্ভূত জীৱিকাৰ সন্ধান উদ্ভৱ কৰিবলৈ সংশ্লিষ্ট জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলৰ দক্ষতা বিকাশৰ মাধ্যমেৰে তেওঁলোকৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ আৰশ্যকতাও আহি পৰিছে।

ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আইআইই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰজিভিএন) তথা ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ কেন্দ্ৰ আৰু জীৱিকা শীৰ্ষক (চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ' ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড) নামৰ প্ৰতিষ্ঠান কেইটাক লৈ গঠিত মহাজোঁটে এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণ কৰিব। এই মহাজোঁটক 'Consortium for Micro Planning and Enhanching Livelihood Opportunittes– COMPLEO' (ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট) ক'ম্পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত 'বন বিভাগ আৰু গাঁওসমূহৰ বিভিন্ন কাৰ্যব্যৱস্থা... বনাঞ্চল নিৰ্ভৰশীল ব্যক্তিসমূহৰ জীৱিকালৈ আগবঢ়োৱা সহযোগিতা আৰু মূলতঃ দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনাৰ বিষয় অন্তৰ্নিহিত হৈ আছে। ইয়াৰ লগতে আছে বনাঞ্চলৰ

উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বিকাশৰ বিষয়ে।

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ঃ অসমৰ হোজাই জিলাত অৱস্থিত ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে এই শিতানত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। বনাঞ্চল উজ্জীৱিতকৰণ আৰু বনানীকৰণৰ বাবে এই জে এফ এম চি (যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী) সামাজিক বনানীকৰণ বিভাগ, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ।

বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ আঁচনিখন স্থানীয় পুৰুষ-মহিলা তথা স্থানীয় জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলে প্ৰস্তুত কৰিছে। উল্লেখ্য যে ২০১৬ চনৰ জুন মাহত ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আই আই ই) গুৱাহাটীৰ সহযোগী কৰ্মী আৰু সংশ্লিষ্ট এলেকাৰ জনসমুদায়ৰ সদস্যৰ প্ৰচেষ্টাত 'গ্ৰামীণ সহযোগকাৰীৰ সহমত' (পি আৰ এ)ৰ আশাশুধীয়া ফলাফল হিচাপে আঁচনিৰ ৰূপ পাইছে। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিখন প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি আই আই ইয়ে প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছে। এই আঁচনিখন গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে ২০১৬ৰ জুলাই মাহত আলোচনামৰ্মে চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়।

(২) গ্ৰামীণ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়

স্থান ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হৈছিল কৰমগাঁও অঞ্চলত বসবাস কৰা জনসমুদায়ৰ কল্যাণৰ অৰ্থে। এই গাঁওখন ডবকা জে ভি বন মণ্ডলৰ অন্তৰ্গত। নিৰ্দিষ্ট এলেকাটো হোজাই জিলাৰ ডবকা ৰাজহ চক্ৰৰ বিন্নাকান্দি খণ্ড উন্নয়ন এলেকাধীন তথা সংশ্লিষ্ট জে এফ এম চিৰ আওতাত অৱস্থিত।

অতিৰিক্ত সূচী (১)ত গ্ৰাম্য মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

প্ৰধান তথ্যসমূহ ঃ **জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—**

তালিকা (ক) জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ—

জে এফ এম চিৰ নাম	ঊৰ্দ্ধগংগা
আৱাসীয় এলেকা	ঊৰ্দ্ধগংগা
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	নাই
গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম/ভিচিডিচি	আকাশীগংগা
ৰাজহ চক্ৰ	ডবকা
জিলা	হোজাই
বন সংমণ্ডল	দক্ষিণ নগাঁও
ফৰেষ্ট ৰেঞ্জ	ডবকা জে ভি মণ্ডল
বনাঞ্চল বীট	হালধিআটী
এলেকা গঠন বৰ্ষ	২০১৩
জে এফ এম চিৰ সীমা বৰ্ণনা	উল্লেখ কৰা ধৰণে উত্তৰে ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা নৈ দক্ষিণে ঃ আকাশীগংগা থান নৈ পশ্চিমে ঃ ডবকা আৰ এফ (ক্লুৰদুং পাহাৰ) আৰু পি এইচ ই পূবে ঃ খেতি পথাৰ

উৎস ঃ জুন, ২০১৬ত পি আৰ এ অনুশীলনত জে এফ এম চিৰ সৈতে হোৱা আলোচনা আৰু সংগৃহীত তথ্যৰ আধাৰত। **(অতিৰিক্ত বিশদ তথ্য তালিকা-১ ৰেকৰ্ড-১ অতিৰিক্ত সূচীত সন্নিৱিষ্ট)**

কাৰ্যনিৰ্বাহক কমিটী আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ : নিম্নোক্ত নক্সাত ই ডি চিৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সভা আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ প্ৰকাশ কৰা হ'ল—

নক্সা খ— কাৰ্যনিৰ্বাহক আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ

সভাপতিৰ নাম	**মনেশ্বৰ বৰা**
সম্পাদকৰ নাম	**মহেশ চন্দ্ৰ নাথ, ফৰেষ্টাৰ- ১**
কোষাধ্যক্ষৰ নাম	**বলেন দেউৰী**
কাৰ্যবাহী কমিটীৰ সদস্য সংখ্যা	**পুৰুষ- ৮, মহিলা- ৩**
সাধাৰণ সভাৰ সদস্য সংখ্যা	**৯০**

উৎস ঃ জে এফ এম চিৰ পৰা সংগৃহীত তথ্য।

আৱাস গৃহ আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি ঃ গাঁওখনত ৯০টা আৱাস গৃহ আছে। পৰিয়ালসমূহত মহিলা মুৰব্বী নাই। মুঠ জনসংখ্যা ৩০০জনৰ ১৬৭জন পুৰুষ আৰু ১৩৩গৰাকী মহিলা। গাঁওখনৰ ৯০টা পৰিয়ালৰ ৮৩টা পৰিয়াল অনুসূচিত জনজাতি আৰু ৭টা অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ।

তালিকা-২, ৰেকৰ্ড (১)ৰ তথ্যৰ পৰা পৰ্যালোচনাৰ বাবে বিবেচনা হ'ব পাৰে। ইয়াৰ পৰা উপলব্ধি কৰা হ'ল—

(১) প্ৰতি আৱাসত গড় ব্যক্তিৰ সংখ্যা- ৩.৩৩

(২) লিংগৰ অনুপাত ঃ প্ৰতি ১,০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা ৭৯৬গৰাকী।

শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ ঃ ৭৮ শতাংশৰো অধিক লিখা-পঢ়া কৰা লোক। বেছিসংখ্যক ব্যক্তিয়েই বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে। আনহাতে, গাঁওখনৰ কিছুসংখ্যক লোকেহে মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে। জীৱিকাৰ বাবে আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা আহৰণ কৰা দেখা যায়। ঊৰ্দ্ধগংগা গাঁৰৰ অধীনস্থ এলেকাৰ দক্ষতা আহৰণৰ অনানুষ্ঠানিক মাধ্যমটো পৰম্পৰাগত। নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত সাধাৰণ লোকসকলে পৰম্পৰাগত দক্ষতা লাভ কৰা দেখা যায়—

(ক) বয়ন, (খ) ৰাজমিস্ত্ৰী, (গ) পশুপালন

(ঘ) কৃষি, (ঙ) বাঁহ-বেতৰ শিল্প, (চ) ৰেচম শিল্প

চৰকাৰে সমগ্ৰ দেশ তথা ৰাজ্যসমূহত দক্ষতা বৃদ্ধিৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি ৰূপায়ণত ব্ৰতী হৈছে। কিন্তু আৱাসিক এলেকাসমূহত বা ইয়াৰ ওচৰে-পাঁজৰে এনে কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণ কৰা হোৱা নাই।

মাটি ঃ **প্ৰকল্প এলেকাৰ মাটিৰ গুণমান ঃ** সমতল ভূমিত বালিমহীয়া মাটি পোৱা যায়। এইধৰণৰ মাটি বিভিন্ন শস্য উৎপাদনৰ বাবে উপযোগী হ'ব পাৰে। কিয়নো এনেধৰণৰ মাটি উৰ্বৰ বুলি কোৱা হয়।

পানী ঃ পাহাৰৰ পৰা নামি অহা আকাশীগংগা নামৰ নৈখন এলেকাটোৰ মাজেৰে বৈ গৈ দক্ষিণে ব্ৰহ্মপুত্ৰত মিলিত হৈছে। নদীখনত সকলো সময়তে পানী থাকে।

বতৰ, তাপমান আৰু বৰষুণ ঃ অঞ্চলটোত গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমান ৪০° চেলছিয়াচ আৰু শীতকালত সৰ্বনিম্ন তাপমান ৮-১০° চেলছিয়াচপৰ্যন্ত হয়। বাৰ্ষিক বৰষুণৰ পৰিমাণ প্ৰায় ৩০০ মিঃমিঃ। বৰ্ষা ঋতুৰ সময়ত ঘাইকৈ জুন-ছেপ্টেম্বৰ মাহত মুঠ দুই-তৃতীয়াংশ বৰষুণ হয়। বৰষুণৰ বতৰৰ সময়ত গাঁওখনত জলীয় বাষ্পৰ

পৰিমাণ ৯৫ শতাংশৰো অধিক হয় আৰু শীত কালত ২৫ শতাংশৰ তলত থাকে।

বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য ঃ স্থানীয় বনাঞ্চল এলেকা মধ্যমীয়া পাহাৰীয়া আৰু ঘন হোৱাৰ লগতে আৰ্দ্ৰতাপূৰ্ণ। এই অঞ্চলটোত বাঁহ (নানা প্ৰজাতিৰ) নিম, আমলখি, শিলিখা, অৰ্জুন, টিক, খৰি আৰু অন্যান্য ঔষধি গছ পোৱা যায়।

(এই সম্পৰ্কত 'বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি'ত অতিৰিক্ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।)

ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ ধৰণ ঃ **অনুসূচী (২)**ত গাঁওখনৰ ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ বিৱৰণ সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। উক্ত তথ্যৰ পৰা মাটিৰ ব্যৱহাৰৰ নিম্নোক্ত ছবি এখন দাঙি ধৰা হ'ল—

খৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ- ১০ শতাংশ
গছ-গছনিৰে ভৰা নিষ্পত্তি এলেকা- ৭২ শতাংশ
ফলমূলৰ গছ ৰোপণ- ১ শতাংশ
গছেৰে পৰিপূৰ্ণ এলেকা- ১ শতাংশ
ধাননি পথাৰ- ৯ শতাংশ
ৰাস্তা- ১ শতাংশ
নিষ্পত্তি এলেকা- ৫ শতাংশ
পুখুৰী- ৮ শতাংশ
জান- ১ শতাংশ

স্বত্বাধিকাৰত থকা মাটি ঃ **ৰেকৰ্ড-১**ৰ তালিকা- ৩ৰ তথ্যমৰ্মে আৱাসীয় লোকসকলৰ অধিকৃত মাটিৰ পৰিমাণ—

- ২২.২২ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল ভূমিহীন (২০টা পৰিয়াল)
- ৭৮ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল মধ্যম বৰ্গীয় খেতিয়ক (৭০টা পৰিয়াল)
- ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক পৰিয়াল নাই

পশুধন ঃ সৰ্বমুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ৭১৫টা। আৱাসীয় পৰিয়ালসমূহৰ মজুত থকা প্ৰধান পশুধন হৈছে—

গাইগৰু ঃ ১৮০টা
ছাগলী ঃ ১০০টা
হাঁহ-কুকুৰা- ৭৫টা
ম'হ- নাই
গাহৰি- ৩৬০টা
ভেৰা- নাই
ৰেকৰ্ড ঃ ১ৰ তালিকা- ৪ত এই সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগৰ সুবিধা ঃ যিকোনো জনসমুদায়ত দীৰ্ঘম্যাদী জীৱিকাৰ বিকল্প সুবিধাৰ বাবে ন্যূনতম আন্তঃগাঁথনিয়েহে বাট মুকলি কৰে। বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতিত গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বাস্তৱ স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। এই সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড-১ৰ তালিকা- ৫ত বাস্তৱ স্থিতি দৰ্শোৱা হৈছে।

ব্যৱহাৰিক আন্তঃগাঁথনি ঃ আৱাসীয় লোকসকলে ন্যূনতম ব্যৱহাৰিক সা-সুবিধাহে লাভ কৰিছে। তেওঁলোক পথ যোগাযোগ, বিদ্যুৎ, প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ, বেংক আদিৰ দৰে সাধাৰণ সুবিধা পাইছে যদিও অঞ্চলটোৰ প্ৰায়ভাগ পথেই কেঁচা।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যসেৱা ঃ গাঁওখনত শিক্ষা খণ্ডত সা-সুবিধা সন্তোষজনক নহয়। একেদৰে স্বাস্থ্যখণ্ডতো কোনো সুবিধা নাই। ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থা নাই। অঞ্চলটোৰ জনসাধাৰণে যাতায়াতৰ বাবে চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় ঃ চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ, যেনে— আৰক্ষী থানা, গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰ বিষয়াৰ কাৰ্যালয়, ফৰেষ্ট ৰেঞ্জ অফিচ আদি গাঁওখনৰ পৰা পৰ্যাপ্ত দূৰত অৱস্থিত। এইক্ষেত্ৰত গাঁওবাসীয়ে নিজৰ অথবা চুবুৰীয়া অঞ্চলৰ পৰা নিয়মিত ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ অভাৱত সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হয়।

বিত্তীয় লেনদেনৰ সুবিধা ঃ বিত্তীয় লেনদেনৰ সা-সুবিধা যেনে— বেংক আদি গাঁওখনৰ পৰা নাতিদূৰত অৱস্থিত।

কৃষিজাত উৎপাদন ঃ গাঁওখনত কৃষিজাত উৎপাদন সম্পৰ্কত **ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৬ত** বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে। উল্লিখিত তথ্য মতে গাঁওখনত উৎপাদন হোৱা মূল কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল—

খাৰিফ শস্য ঃ ধান খেতি (আইজং, পংকজ, গঞ্জা, ৰঞ্জিত)।

ৰবি শস্য ঃ সৰিয়হ।

অন্যান্য ঃ আম, কঁঠাল, বন্ধাকবি, বেঙেনা, জলকীয়া, ফুলকবি, বিলাহী, ৰঙালাউ, পানীলাউ।

সকলো শস্য বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

শস্য উৎপাদনৰ বিৱৰণ ঃ **ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৭ত** গাঁওখনত উৎপাদিত খাদ্যশস্যৰ সবিশেষ চাব পৰা যায়। গাঁওখনৰ সৰ্বাধিকসংখ্যক পৰিয়ালে খাদ্য শস্য আৰু শাক-পাচলি উৎপাদনত জড়িত। শস্য ৰোপণ আৰু ইয়াৰ উৎপাদনসমূহ এনেধৰণৰ—

(ক) ধান খেতি ঃ উৎপাদন- ১৬২০ কুইণ্টল, ফচল- ৫৬.৫৮ কুইণ্টল/হেক্টৰ

(খ) সৰিয়হ ঃ উৎপাদন- ৩০ কুইণ্টল, ফচল- ৯.৩৭ কুইণ্টল/হেক্টৰ

(গ) পাচলি ঃ উৎপাদন- ৪৮০ কুইণ্টল, ফচল- ১২.৫ কুইণ্টল/হেক্টৰ

পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি ঃ গাঁওখনত পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড ১ৰ তালিকা নং-৮ত সন্নিৱিষ্ট হৈছে। উক্ত তালিকাই স্পষ্ট কৰা মতে, গাঁওখনত উপলব্ধ পশু খাদ্যৰ উৎসসমূহ হৈছে—

(ক) ধান খেতিৰ অৱশিষ্ট।

(খ) বনাঞ্চলৰ পথাৰ।

(খ) পৰিয়ালসমূহৰ ৰন্ধন খাদ্যৰ অৱশিষ্ট।

(গ) সেউজীয়া ঘাঁহ।

বজাৰ ঃ **ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৯ত** দেখুওৱা হৈছে গাঁওখনৰ পৰা বিভিন্ন স্থানত থকা বজাৰসমূহ। গাঁওখনৰ জনসমুদায়ে লেনদেন কৰা মূল বজাৰসমূহ হৈছে—
(ক) গেলামাল/ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা ঃ ২ কিঃমিঃ দূৰত্বৰ পাৰখোৱা।

(খ) সাপ্তাহিক/অৰ্ধসাপ্তাহিক বজাৰ ঃ ২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত পাৰখোৱা।

(গ) মূল বজাৰ ঃ ২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত পাৰখোৱা।

জলসম্পদ ঃ **ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ১০**ত জলসম্পদৰ তথ্য দাঙি ধৰা হৈছে। গাঁওখনত মজুত থকা মূল জলসম্পদৰ উৎসসমূহ হৈছে—

(ক) বান্ধ

(খ) দমকল- (সকলো সময়তে)

(গ) নদী- (সকলো সময়তে)

(ঘ) জান- (সকলো সময়তে)

ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ ঃ তালিকা-১১, ৰেকৰ্ড- ১ত ইন্ধনৰ উৎসসমূহ পোৱা যায়। ইন্ধন নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ তথ্য—

(ক) কাঠ খৰি ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৯০টা, উৎস ঃ বনাঞ্চল।

(খ) কেৰাচিন ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৯০টা, উৎস ঃ খোলা বজাৰ আৰু পি ডি এছ।

(গ) ৰন্ধন গেছ ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ১০টা, উৎস ঃ চৰকাৰ।

(ঘ) বিদ্যুৎ ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ৮০টা, উৎস ঃ ব্যক্তিগত।

আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি

সামাজিক গঠন ঃ গাঁওখনত কাৰ্বি জনগোষ্ঠী আৰু হিন্দু ধৰ্মাৱলম্বী লোকে বসবাস কৰে। তেওঁলোক অনুসূচিত জনজাতি আৰু অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ। তেওঁলোকৰ মাজত সামাজিক বৈষম্যৰ পৰিচয় দেখা নাযায়। মহিলাৰ স্থিতি সন্তোষজনক।
অৰ্থনৈতিক স্থিতি ঃ অৰ্থনৈতিক স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। পৰিয়ালসমূহৰ প্ৰধান জীৱিকা হ'ল— কৃষি, দিন মজুৰি, পশুপালন, শাক-পাচলিৰ বেপাৰ আদি। প্ৰায়ভাগ পৰিয়ালে বছৰটোত ৬০,০০০ৰ পৰা ৮০,০০০ টকাপৰ্যন্ত আয় কৰে। জে এফ এম চি এলেকাটোৰ পৰা প্ৰব্ৰজন হোৱা দেখা নাযায়।

মানচিত্ৰ ঃ অনুসূচী-১ত পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত মানচিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে।

(ক) গাঁৱৰ মানচিত্ৰ

(খ) গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এৰ সদস্যসকলৰ নাম-তথ্যসহ)

(গ) গাঁৱৰ সম্পদৰ উৎসৰ মানচিত্ৰ।

৩ জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ

তলত উল্লেখ কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ভিত্তিত জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ সম্পৰ্কত আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰা হয়।

(ক) জীৱিকাৰ সমল

(খ) জীৱিকাৰ বৈশিষ্ট্য

(গ) সম্ভাব্য জীৱিকা— অগ্ৰাধিকাৰভিত্তিক শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় স্থিতি পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত পৰ্যালোচনা চলোৱা হয়। এইক্ষেত্ৰত ডি এফ ডি আইৰ আৰ্হিৰ সহায় লোৱা হৈছে। জে এফ এম চিত বৰ্তমানৰ জীৱিকাৰ স্থিতি সম্পৰ্কত উল্লেখিত ধৰণে চিহ্নিত কৰা হয়—

(ক) প্ৰাকৃতিক মূলধন
(খ) আন্তঃগাঁথনিগত মূলধন
(গ) সামাজিক মূলধন
(ঘ) মানৱ মূলধন,
(ঙ) বিত্তীয় মূলধন

৪ প্ৰাকৃতিক মূলধন

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ প্ৰধান প্ৰকৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত বাঁহ, টিক, শাল বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাঁহ অন্যতম। অঞ্চলটোত মাত্ৰ এটা জান আছে।

অঞ্চলটোৰ লোকসকলে কাঠ খৰি, সেউজীয়া ঘাঁহ, কাঠ আদিৰ কাৰণে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। কৃষিকৰ্ম আৰু পশুধন পালনৰ বাবে অঞ্চলবাসীয়ে নৈৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

(তালিকা নং ১০, ১১ আৰু ৩ত বিশেষ তথ্য দিয়া হৈছে।)

৫ আন্তঃগাঁথনিগত মূলধন

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ গৰিষ্ঠসংখ্যক আৱাসী কৃষিকৰ্মৰ সৈতে জড়িত আৰু ২ হেক্টৰতকৈও কম মাটিকালি থকা এই লোকসকল সাধাৰণ খেতিয়ক।

(অনুসূচী-৬ তালিকা- ৩ত আৱাসীৰ দখলীকৃত মাটিৰ তথ্য দিয়া হৈছে।)

গাঁও অঞ্চলত ৬৭টা পৰিয়ালৰ আধা পকীঘৰ, ১০টা পৰিয়ালৰ পকী ঘৰ, বাকীকেইটা পৰিয়ালৰ কেঁচা ঘৰ দেখা যায়। আৱাসীসকলৰ ইন্ধন ব্যয়ৰ হিচাপ অনুযায়ী— গোবৰ গেছ, কেৰাচিন, বিদ্যুৎ, এল পি জি, সৌৰশক্তিচালিত বাতি আদিৰ ক্ষেত্ৰত অধিকসংখ্যকে ঘৰুৱা তথা অন্যান্য ব্যৱহাৰৰ বাবে খৰি আৰু কেৰাচিনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। (তালিকা নং ১০, ১১ত বিশেষ তথ্য দিয়া হৈছে।)

গাঁওখনত মাত্ৰ এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আছে। গাঁওখনত আন কোনো শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান নাই। (তালিকা- ৩.৩ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট)।

জলসম্পদৰ বাবে ৬০টা পৰিয়ালৰ দমকল আছে আৰু দৈনন্দিন পানী ব্যৱহাৰৰ বাবে নদীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

৬ সামাজিক মূলধন

গাঁওবাসীৰ অজ্ঞতাৰ বাবেই জে এফ এম চিৰ সৈতে সম্পূৰ্ণৰূপে জড়িত নহয়। তেওঁলোকে জে এফ এম চিৰ ধাৰণা আৰু তেওঁলোকৰ ভূমিকা তথা ইয়াৰ পৰা হ'ব পৰা লাভালাভৰ বিষয়ে অজ্ঞ। গাঁওখনত কোনো আত্মসহায়ক গোট নাই। অৱশ্যে গাঁওখনত এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু এটা প্ৰেক্ষাগৃহ আছে, য'ত সভা-সমিতি, বৈঠক আদি অনুষ্ঠিত হয়।

৭ মানৱ মূলধন

জে এফ এম চি এলেকাটোৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ভিতৰত ৭৮ শতাংশ লোক শিক্ষিত আৰু বাকী ২২ শতাংশ লোক অশিক্ষিত। (তালিকা- ৩.৩ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট)।

৮ বিত্তীয় মূলধন

জে এফ এম চি এলেকাটোত কোনো ধৰণৰ চৰকাৰী বেংক-বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান নাই। অৱশ্যে গাঁওবাসীয়ে অনুনুষ্ঠানিকভাৱে আনৰ পৰা ঋণ গ্ৰহণ কৰে। গাঁওখনৰ ২২৫জন ব্যক্তিৰ বাণিজ্যিক বেংকত একাউণ্ট আছে যদিও বেংকৰ সা-সুবিধা সম্পৰ্কত অজ্ঞ।

৯ জীৱিকাৰ ধৰণ

ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চি এলেকাৰ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজক নিম্নোক্ত চৰ্তসমূহৰ ভিত্তিত চিনাক্ত কৰা হৈছে।

(ক) জে এফ এম চি এলেকাৰ মুঠ আয়ৰ ভিতৰত বিশেষ জীৱিকাৰ অৱদান

(খ) বিশেষ শ্ৰেণীৰ জীৱিকাৰে আয় কৰা লোকৰ সংখ্যা শতাংশৰ ভিত্তিত

(গ) সম্ভাব্য জীৱিকাৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

১০. পি আৰৰ এ অনুশীলনৰ মাধ্যমত অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

পি আৰ এ অনুশীলন ঃ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ৰামছিংগাঁৱত আই আই ই, গুৱাহাটীৰ বিশেষজ্ঞৰ দলে পি আৰ এ অনুশীলন চলায়। তাৰিখ ঃ ১৬ জুন, ২০১৬, স্থান ঃ এদানগেংটি গাঁও এল পি স্কুল, উপস্থিত জনসংখ্যা ঃ ৬০জন। উপস্থিত আছিল— জে এফ এম চিৰ কৰ্মকৰ্তা, গাঁওপ্ৰধান, স্থানীয় সদস্য, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি।

পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য ঃ মুখ্য উদ্দেশ্য হৈছে— বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ লগতে স্থানীয় লোকৰ জীৱিকাৰ বিকাশ সাধনৰ বাবে জনসমুদায়টোৰ পৰিয়ালসমূহৰ বাস্তৱ স্থিতি অধ্যয়ন কৰা।

আৰ্হিৰ ব্যৱহাৰ আৰু পি আৰ এৰ ফলাফল ঃ পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ পৰিণতি তলত দিয়া ধৰণে—

(ক) সামাজিক মানচিত্ৰ

(খ) সম্পত্তিৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

(গ) সময়ভিত্তিক পৰ্যালোচনা

(ঘ) জীৱন ধাৰণৰ বতৰভিত্তিক অৱস্থা

(ঙ) ভেন চিত্ৰ

(চ) চপাটি চিত্ৰ

অনুসূচী ঃ ৩ত ওপৰোক্ত বিষয়বোৰৰ সম্পূৰ্ণকৈ আলোকপাত কৰা হৈছে

মাপ নিৰূপণ ঃ তলত উল্লেখ কৰা বিষয়কেইটাৰ ওপৰত মাপ নিৰূপণ প্ৰক্ৰিয়া হাতত লোৱা হয়—

(ক) জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশ

(খ) আৰম্ভ কৰিব পৰা কাৰ্যব্যৱস্থা (ই পি এ)

অনুসূচী-৩ত উল্লিখিত বিষয় দুটাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে। তাত দেখুওৱা হৈছে— জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশৰ মাপ নিৰূপণ

(ক) কৃষি

(খ) পশুপালন

(গ) বয়ন

(ঘ) ৰেচম

(ঙ) বাঁহ-বেতৰ শিল্প

ই পি এৰ মাপ নিৰূপণ

ক্রঃ নং	গ্রামীণ ই পি এ নিৰূপিত মাপত	বিশদ বিৰৰণ অনুসূচী নং ৩ত	সম্ভাব্য বিত্তীয় উৎস/বিভাগ
১	খোৱাপানী	জে এম এম চি এলেকাত কমেও ৪০টা পকী কুঁৱাৰ প্ৰয়োজন (অত্যধিক আৰ্ছেনিক পোৱা যায়)	এপিএফবিচি/পিএইচই আৰু চৰকাৰী আঁচনি
২	পথ যোগাযোগ	৫৪নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ পৰা কৰমগাঁৱলৈ ব্লেক টপিং ৰাস্তা (২ কিঃমিঃ)	পি এম জি এছ ৱাই/ পি ডব্লিউ ডি
৩	বিদ্যুৎ	জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালক বিদ্যুৎ সংযোগ	দীনদয়াল উপাধ্যায় গ্ৰামজ্যোতি যোজনা
৪	বিদ্যালয়	উচ্চ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	সৰ্বশিক্ষা অভিযান
৫	অনাময়	প্ৰতিটো পৰিয়াললৈ নিম্ন ব্যয়সাপেক্ষ শৌচাগাৰ	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান

ঃ জীৱিকাৰ বাবে উদগনি যোগাবলৈ ই পি এৰ ফাণ্ডৰ পৰা দুই লাখ টকা মূলধনী ব্যয়ৰ ব্যৱস্থা কৰা।

ঃ জে এফ এম চি এলেকাৰ ভিতৰত নিম্ন ব্যয়সাপেক্ষ চালি নিৰ্মাণ কৰা, য'ত কাৰ্যালয়, যন্ত্ৰ-পাতি, আহিলা আদি ৰখাৰ লগতে স্থানীয় লোকে কাম কৰিব পাৰে।

ঃ সমূহীয়া জীৱিকাৰ বাবে ই পি এৰ ফাণ্ডৰ পৰা পশুপালনৰ বাবে চালি নিৰ্মাণ।

জীৱিকাৰ সুযোগ ঃ তলত জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা ধৰণে চিহ্নিত কৰা হৈছে—

(ক) কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

(খ) পশুপালন (পশু ধন)

(গ) এন টি এফ পি

(ঘ) দক্ষতা বিকাশ

(চ) ঋণৰ সুবিধা

উল্লিখিত বিষয়ত অতিৰিক্ত আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল—

কৃষি আৰু উদ্যান শস্য ঃ **ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১২**ত কৃষি আৰু উদ্যান শস্য ক্ষেত্ৰখনত জীৱিকাৰ সুযোগ সম্পৰ্কে বিবেচনা কৰিব পৰা যায়—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

(ক) সাৰ, কীটনাশক আদিৰ ন্যূনতম ব্যৱহাৰ।

(খ) জলসিঞ্চনৰ অভাৱ।

(গ) কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সৰঞ্জাম, পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ

(ঘ) অধিক উৎপাদনমুখী বীজৰ ব্যৱহাৰৰ অভাৱ

(ঙ) ভিন্ন প্ৰজাতিৰ শস্য উৎপাদনত গুৰুত্ব নিদিয়া

সুযোগসমূহ—

(ক) উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত পৰিমাণৰ সাৰ-কীটনাশক ব্যৱহাৰ

(খ) নতুন আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ

(গ) সুসংহত প্ৰশিক্ষণ আঁচনি গ্ৰহণ।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ ঃ

(ক) ট্ৰেক্টৰ চালনাৰ প্ৰশিক্ষণ

(খ) কৃষি কৰ্ম দক্ষতা বিকাশ আঁচনি

(গ) কীটনাশক, সাৰ আদিৰ ব্যৱহাৰৰ লগতে উচ্চ উৎপাদনমুখী কৃষিৰ প্ৰশিক্ষণ

পশুধন ঃ **তালিকা নং- ১৩**ত পৰিয়ালৰ আৰ্থিক সকাহৰ বাবে পশুধন পালনৰ সুযোগ সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

(ক) পশুখাদ্য ক্ৰয়ৰ বাবে বিত্তীয় সাহায্যৰ অভাৱ

(খ) সেউজীয়া গছপাত আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট কেৱল ৩ৰ পৰা ৬ মাহহে উপলব্ধ। সেউজীয়া ঘাঁহ বছৰজুৰি পোৱা নাযায়।

(গ) পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰৰ অভাৱ

(ঘ) পশুপালনৰ বাবে পৰ্যাপ্ত জ্ঞানৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ—

(ক) পশুধনৰ পৰা 'উচ্চ হাৰত আয়'ৰ সম্ভাৱনা

(খ) বেছিভাগ লোকেই এই কাৰ্যত জড়িত হ'ব পাৰে।

পৰামৰ্শমূলক আঁচনি

(ক) ছাগলী পালন, (খ) গাহৰি পালন, (গ) গো-ধন পালন

এন ডব্লিউ এফ পি ঃ **ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৪**ত এন ডব্লিউ এফ পিৰ পৰা হ'ব পৰা সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

(ক) এন ডব্লিউ এফ পিৰ উপযুক্ত ব্যৱহাৰৰ বাবে জ্ঞানৰ অভাৱ।

(খ) অধিক উৎপাদনমুখী বিভিন্ন সামগ্ৰী বিকাশৰ বাবে গৱেষণাৰ অভাৱ।

(গ) কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ।

(ঘ) প্ৰসংস্কৰণ গোটৰ অভাৱ।

(ঙ) প্ৰশিক্ষিত ব্যক্তি আৰু প্ৰযুক্তিগত আহিলাৰ অভাৱ।

(চ) স্থানীয়ভাৱে আধুনিক আহিলা নিৰ্মাণৰ সুযোগৰ অভাৱ।

সুযোগসমূহ—

(ক) কৃষিকৰ্মত ব্যৱহাৰ নকৰা উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ।

(খ) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বাবে উপযুক্ত বজাৰ আছে।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

(ক) খাদ্যশস্য ৰোপণ।

(খ) ঔষধি গছ আদি ৰোপণ।

বিশেষ দক্ষতাৰ বিকাশ ঃ **ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৫**ত দক্ষতা বিকাশৰ সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে।

মূল অসুবিধাসমূহ—

(ক) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰৰ অভাৱ।

(খ) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণমান উন্নয়নৰ বাবে গৱেষণাৰ অভাৱ।

(গ) টি কিউ এম (TQM) পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰৰ অভাৱ।

সুযোগসমূহ—

(ক) উপযুক্ত যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ সুবিধা

(খ) দক্ষসকলৰ প্ৰশিক্ষণ

(গ) চৰকাৰী-বেচৰকাৰী আৰু অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা বিত্তীয় সহযোগ

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

(ক) আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ দিয়া

(খ) গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তিগত জ্ঞান আৰু সঁজুলি যোগান ধৰা।

(গ) সামগ্ৰীৰ বিভিন্ন ৰূপান্তৰেৰে উৎপাদন আৰু নতুন সামগ্ৰীৰ উৎপাদন বিকাশৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ তথা প্ৰশিক্ষণ।

(ঘ) কেঁচা সামগ্ৰী মজুতকৰণ বেংক স্থাপন

(ঙ) পাইকাৰী হাৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ বাবে ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানৰে যোগাযোগ

ঋণ সুবিধা ঃ **ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৬ত** এই বিষয়ে বিশদ আলোচনা কৰা হৈছে।

মূল আসোঁৱাহসমূহ কাৰণৰ সৈতে—

(ক) বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ অভাৱ।

(খ) অসংগঠিত ঋণদাতা জড়িত।

সুযোগসমূহ—

(ক) আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

(খ) পৰ্যাপ্ত সজাগতা বৃদ্ধি কৰা।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

(ক) গাঁওখনৰ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

কৌশলগত হস্তক্ষেপ ঃ জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে ওপৰোক্ত পৰামৰ্শসমূহৰ সাৰাংশ এনে ধৰণৰ—

(১) কৃষি আৰু উদ্যান শস্য ঃ ট্ৰেক্টৰ চলোৱা প্ৰশিক্ষণ, কৃষিভিত্তিক দক্ষতা বিকাশ আঁচনি গ্ৰহণ, কীট-পতংগ, সাৰ, অধিক হাৰত উৎপাদন হোৱা হাইব্ৰীড খেতি আদিৰ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা লোৱা।

(২) পশুধন ঃ গাইগৰু, ছাগলী, হাঁহ-কুকুৰা পালন, গাহৰি পালন।

(৩) এন ডব্লিউ এফ পি ঃ খাদ্য শস্য, ঔষধি গছ (এম এ পি) আদি ৰোপণ।

(৪) বিশেষ দক্ষতা ঃ আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ দিয়া, গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তিগত জ্ঞান আৰু সঁজুলি যোগান ধৰা, সামগ্ৰীৰ বিভিন্ন ৰূপান্তৰেৰে উৎপাদন আৰু নতুন সামগ্ৰীৰ উৎপাদন বিকাশৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ তথা প্ৰশিক্ষণ, কেঁচা সামগ্ৰী মজুতকৰণ বেংক স্থাপন, পাইকাৰী হাৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ বাবে ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানৰে যোগাযোগ

(৪) ঋণ সুবিধা ঃ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

১১. জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা

আয় বৃদ্ধিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা ঃ গাঁওখনত আয় বৃদ্ধিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা সম্পৰ্কত তলত দিয়া ধৰণে পৰিকল্পনা কৰা হয়—

কৃষিখণ্ডত

(১) পশু পালন, (২) ফাৰ্ম, (৩) উদ্যান শস্য

অকৃষিখণ্ডত

(১) বয়ন, (২) ইলেক্ট্ৰিচিয়ান, (৩) কাঠমিস্ত্ৰী, (৪) চিলাই

এছ এইচ জিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা ঃ গাঁও এলেকাত আত্মসহায়ক গোটে নিম্নোক্ত কাৰ্যব্যৱস্থাসমূহ হাতত ল'ব পাৰে—

(১) সজাগতা সৃষ্টি, (২) সংগঠন আৰু গোট গঠন, (৩) উমৈহতীয়াভাৱে গাঁওৱাসীক জীৱিকামূলক কামত জড়িত কৰোৱা

জ্ঞানবৰ্ধক ভ্ৰমণ ঃ (১) নাই

সু-সংহতকৰণ ঃ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা বিষয়বোৰ ভাৰত চৰকাৰৰ আঁচনিসমূহত সু-সংহতভাৱে একাকীকৰণ কৰিব পৰা যায়।

(ক) গ্ৰাম্য নিয়োগৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি।

(খ) কৃষি আৰু ইয়াৰ সহযোগী ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা।

(গ) জলসিঞ্চন আৰু জলাশয় বিকাশৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা।

(ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান।

(ঙ) দক্ষতা বিকাশ আঁচনি।

(চ) অন্যান্য আঁচনিৰ পৰা উপযুক্ত বিবেচিত হোৱা জীৱিকা বা গ্ৰামোন্নয়নৰ অন্যান্য

আঁচনিকো সামৰি লোৱা। বৰ্তমান পৰিকল্পনাত ওপৰোক্ত সু-সংহত আঁচনিয়ে দীৰ্ঘম্যাদী ফলাফল প্ৰদান কৰিব।

১২. ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত গ্ৰহণ কৰা ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিখন অঞ্চলটোৰ গাঁও পৰ্যায়ত চলোৱা পি আৰ এ অনুশীলনৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা হয়। ইয়াৰ লক্ষ্য হৈছে জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতাৰে বনাঞ্চল এলেকাটোত আৱাসীসকলৰ জীৱিকাৰ আৱশ্যকতাৰ ওপৰত প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে।

১. জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি— এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত জে এফ এম বনাঞ্চলৰ নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ বিবেচনা কৰে।
(ক) বন বিভাগে জে এফ এম চিসমূহক দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাসমূহ।
(খ) ঘোষিত এলেকাৰ বাহিৰৰ মাটি অথবা জনসমুদায়টোৰ নিজাববীয়া মাটিত বৃক্ষৰোপণ কৰা এলেকা বা কৰিবলগীয়া এলেকাসমূহ। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ উল্লিখিত শ্ৰেণী দুটাৰ স্থিতিৰ ওপৰত তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

১.১ বনাঞ্চল আৰু ইয়াৰ বৰ্তমান অৱস্থা ঃ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিৰ অতিৰিক্ত তালিকা সূচীত সংলগ্ন বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি শীৰ্ষক **প্ৰ-পত্ৰ নং- ৩ৰ তালিকা নং- ৩.১** জে এফ এম চিৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাৰ স্থিতিৰ বৰ্ণনা দিয়া হৈছে। অন্যান্য এলেকাত বৃক্ষৰোপণ কৰা ক্ষেত্ৰ আৰু বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগীয়া ক্ষেত্ৰসমূহৰ স্থিতি মূল্যায়ন কৰাৰ পাছত ৰামছিংগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সবিশেষ সাৰাংশ উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং-১. ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি—

চিহ্নিত এলেকা	**জেএফএমচি বনাঞ্চল এলেকা (হেক্টৰ)**	**গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)**	**বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল- ৪০%তকৈ অধিক ঘন বনাঞ্চলৰ বাদে হতাশাজনক)**	**কিমান সঘনাই ব্যৱহাৰ হয় (২-৩ মিঃ, ৩-৬ মিঃ, ৬-৯ মিঃ, ৯ মিঃতকৈ অধিক)**
(ক) দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা				
আৰ এফ/পি এফৰ নাম ঃ বীট ঃ ন-খুঁটি	৩০০ হেক্টৰ	০ কিঃ মিঃ	ভাল এলেকা- ৩০০ হেক্টৰ, হতাশাজন এলেকা- নাই	২-৩ মিঃ
(খ) অন্যান্য বৃক্ষৰোপণ হোৱা ঠাই বা এলেকা				
পৰিসীমা ঃ ডবকা জে ভি মণ্ডল বনাঞ্চলৰ ধৰণ ঃ				
ভি এফ/অন্যান্য— মুঠ	৩০০ হেক্টৰ		ভাল এলেকা- ৩০০ হেক্টৰ, হতাশাজন এলেকা- নাই	

উৎস ঃ প্ৰপত্ৰ- ৩, তালিকা ৩.১/ অঞ্চলটোৰ সদস্যসকল আৰু বন বিভাগৰ সৈতে আলোচনামৰ্মে।

দেখা যায় যে ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত ৩০০ হেক্টৰ বনাঞ্চল আছে। যাৰ ভিতৰত ৩০০ হেক্টৰ মাটি ভাল আৰু হতাশাজনক এলেকা নাই।

১.২ ঃ বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ ঃ

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চি এলেকাধীন বনাঞ্চল পলসযুক্ত মাটিত অৱস্থিত। তলৰ

তালিকাখনত বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণবোৰ দাঙি ধৰা হ'ল—

তালিকা নং- ২ ঃ ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলীয় মাটিৰ বিৱৰণ—

গুণাগুণৰ জোখ-মাপ	**দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চলৰ স্থিতি**	**বৃক্ষৰোপণ কৰা অন্যান্য মাটিৰ স্থিতি**
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	২.৩ পৰা ২.৯৪ শতাংশ জৈৱিক মাটিৰ গুণমানত N,P205 আৰু K20 উপাদান কম	—
খহনীয়াৰ স্থিতি	—	—
উপস্থিতি ঃ		
গেদ	১৫ শতাংশ	—
বোকা-পলশ	২০ শতাংশ	—
নতুন সংযোজিত মাটি	কম	—
বালিয়ৰি মাটি	৬৫ শতাংশ	—

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩ '(খ) বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ'/স্থানীয় সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণসমূহত মূল লক্ষণবোৰৰ সাৰাংশ—

(ক) এণ্টিছ'ল- ৩২.৩ শতাংশ

(খ) ইনছেপ্টিছ'ল- ৪৯.৩ শতাংশ,

(গ) এলফিছ'ল- ১২.৩ শতাংশ

(ঘ) আল্টিছ'ল- ৬.১ শতাংশ।

১.৩ ঃ উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ—

ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত তলত উল্লেখ কৰা উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ বিদ্যমান। উল্লেখ্য যে স্থানীয় অৰণ্য এলেকা চিৰসেউজ বনাঞ্চলত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে।

তালিকা নং- ৩ ঃ ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ

গুণাগুণৰ জোখ-মাপ	**স্থানীয় নাম**	**বৈজ্ঞানিক নাম**
প্ৰধান অৰণ্য প্ৰজাতি	টিক	টেক্টনা গ্ৰেণ্ডিছ লিন
	শাল	শ্বৰিয়া ৰ'বুষ্টা
অন্য প্ৰজাতি	গমাৰী	গোমেলিনা আৰবৰিয়া
জোপোহা ঘাঁহনি, বন	ঢেঁকীয়া	ফাৰ্নছ
	ভোট জলকীয়া	কেপচিকাম চিনেন্স
ঔষধি গছ	অৰ্জুন	টাৰমিনালিয়া অৰ্জুন
	শিলিখা	টাৰমিনালিয়া চেবুলা
	নিম	আজাডাইৰাক্টা ইণ্ডিকা
	আমলখি	ফিল্লান্থাছ ইম্লিকা
উৎপাদন		
অন্যান্য	জৰী বেত	কেলামাছ ইৰেক্টাছ
	জাতি বেত	কেলামাছ টেনুইছ
	ৰাইদাং বেত	কেলামাছ ৰোটাং

	চুলি বেত	কেলামাছ ফ্লেজলাম
	লেজাই বেত	কেলামাছ ফ্লৰিবুণ্ডাছ
	কাকো বাঁহ	ডি. হামিল্টনী
	পাহাৰী জাতি বাঁহ	অক্সিটেনথেৰা পাৰ্ভিফলিয়া
	দুলু বাঁহ	ছিজোষ্টাচিয়াম ডুল্লৰা
	আমলখি	এমব্লিকা অফিচিনালিছ
	হলখ	টাৰ্মিনালিয়া মাইৰিঅ'কাৰ্পা
	হোলং	ডিপ্টেৰ'কাৰপাছ মেক্র'কাৰপাছ
	অৰ্জুন	টাৰ্মিনালিয়া অৰ্জুন
	অগৰ	ইকুইৰাৰিয়া আগালছা

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, '(গ) উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ'/জনসমুদায়টোৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

২. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে আন বিষয়সমূহ—

ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ অন্তৰ্ভুক্তিৰ বাবে আলোচনা কৰা হয়—

২.১ জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে পূৰ্বে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহ—

ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে মুঠতে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহৰ সম্পৰ্কত তলত উল্লেখ কৰা বিষয়ত আলোচনা কৰা হয়—

(ক) পৰিয়াল জড়িত ঃ ৯০

(খ) ব্যক্তি জড়িত ঃ ৯০

(গ) ব্যৱস্থাৱলীৰ সাৰাংশ ঃ উপস্থিতি নাই

(ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনা ঃ বন কাৰ্যালয়ৰ দ্বাৰা টহল

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, 'জে এফ এম চিৰ স্থিতি- viii + ix/জে এফ এম চিৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

২.২ ঃ বনজ উৎপাদনৰ পৰা ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা

তলৰ তালিকাত বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা নং- ৪ (ক) ঃ ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ এলেকাৰ প্ৰতি পৰিয়ালৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	প্ৰতি ঘৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়তা		বৰ্তমান কেনেদৰে সংগ্ৰহ	উৎসসমূহ
	কিমান সঘনে আৰশ্যক	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠ খৰি	সৰ্বোচ্চ	২৪৬০ কেজি/বছৰ		বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	মধ্যমীয়া	২-৩ ডাল/বছৰ		বনাঞ্চল
আন কাৰ্য সম্পাদনাৰ বাবে সৰু টুকুৰা কাঠ	—	—	—	—
খুঁটা/বাঁহ	মধ্যমীয়া	২১০০ কেজি/বছৰ	—	বনাঞ্চল
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	সৰ্বোচ্চ	৩৫০০ কেজি/বছৰ		বনাঞ্চল
এনটিএফপি	সৰ্বোচ্চ	—	—	বনাঞ্চল
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩ তালিকা নং- ৩.২/সমুদায়ৰ অন্যান্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চি এলেকাত ৯০টা পৰিয়ালৰ ঘৰ আছে। ওপৰোক্ত তালিকা আৰু এই আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা স্পষ্ট হৈছে যে ঊৰ্দ্ধগংগাত বনজ সম্পদৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজনীয়তা তলত দিয়া ধৰণেৰে হয়—

তালিকা নং- ৪ (খ) ঃ বনজ সম্পদৰ সৰ্বমুঠ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ সকলো আৱাসী পৰিয়ালৰ বাবে—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সমুদায়টোৰ বাবে আৱশ্যক (কিঃগ্ৰাঃ/একক প্ৰতি বৰ্ষ) (*)	মন্তব্য
কাঠ খৰি	৫০৪০০	বছৰজুৰি
ঘৰৰ কাৰণে কাঠ	১৮০ ডাল	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—
খুঁটা-বাঁহ	১৮০ ডাল	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	১৮৯০০০ কেজি	বছৰজুৰি
এন টি এফ পি	৩১৫০০০	বছৰজুৰি
অন্যান্য	—	—

উৎস ঃ তালিকা নং ৪ (ক) আৰু জনসমুদায়টোৰ তথ্যৰ আধাৰত মুঠ আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা (*) = তালিকা নং ৪ (ক)ৰ পৰা আনুমানিক গড় হিচাপত প্ৰতি গৃহত প্ৰয়োজনীয়তা × ৯০ আৱাস।

ঃ **২.৩ ঃ সংগ্ৰহ আৰু গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদনৰ বজাৰ ঃ** ঘৰৰ ব্যৱহাৰৰ উপৰি গাঁওবাসীয়ে বনজ উৎপাদনৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰতো বিক্ৰী কৰে। ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীয়ে তলত দিয়া তালিকা অনুসৰি বনজ উৎপাদনৰ সংগৃহীত সামগ্ৰী বজাৰলৈ নিয়ে।

তালিকা নং- ৫ (ক) ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীয়ে কৰা বনজ সম্পদৰ সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ বাণিজ্যিকীকৰণ।

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	বজাৰৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু/মাহ	সংগ্ৰহ কৰা ঘৰৰ সংখ্যা	গড় অনুপাত সংগ্ৰহ (কেজি)	
কাঠ খৰি	বছৰি	৯০	১৯০০	বনাঞ্চল
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—	—
অন্যান্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	—	—	—	—
খুঁটা	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	বছৰি	৯০	৪২০	বনাঞ্চল
এন টি এফ পি	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৩/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এইক্ষেত্ৰত তলৰ তালিকাত অতিৰিক্ত সূচীত তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে—

তালিকা নং- ৫ (খ) ঃ বনজ উৎপাদন সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহ আৰু বজাৰৰ অতিৰিক্ত তথ্য (ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চি)

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী	অতিৰিক্ত বিক্ৰী	কেনেদৰে বিক্ৰী	গড় আয় প্ৰতি গৃহ, বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ পৰা
কাঠ খৰি	১৭১০০০ কেজি/বছৰ	—	১৬৫০-২৫০০/মাহ
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—
অন্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	৩৭৮০০ কেজি/বছৰ	—	১৬০০-২৫০০/মাহ
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৪/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

ঃ **২.৪ বনজ উৎপাদনৰ সৰ্বমুঠ আৱশ্যকীয়তা-ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বজাৰ বিপণন—**

উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ আৱাসী সদস্যসকলৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ উৎপাদন সামগ্ৰীৰ সৰ্বমুঠ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল— (ওপৰোক্ত উপ-খণ্ডসমূহৰ তথ্যৰ ভিত্তিত)

তালিকা নং- ৬ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ আৱাসী গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ সামগ্ৰী—

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	জনসমুদায়টোক আৱশ্যক (প্ৰতি বছৰত/কিলোগ্ৰাম তালিকা নং ৪ (খ)	অতিৰিক্ত বজাৰ বিপণন কিঃগ্ৰাঃ তালিকা ৫ (খ)	সৰ্বমুঠ আৱশ্যক কেজি
কাঠ খৰি	৫০৪০০	১৭১০০০	২২১৪০০
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	১৮০ ডাল	—	১৮০ ডাল
অন্য সামগ্ৰীৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	১৮০ ডাল	—	১৮০ ডাল
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	১৮৯০০০	৩৭৮০০	২২৬৮০০
এন টি এফ পি	৩১৫০০০	—	৩১৫০০০
অন্যান্য	—	—	—

উৎস ঃ তালিকা নং- ৪ (খ) আৰু ৫ (খ) ইতিপূৰ্বে উল্লিখিত

৩. বন সংৰক্ষণ/সুৰক্ষা বিষয়সমূহ

৩.১ সংৰক্ষণৰ সমস্যাৱলী ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ সম্পৰ্কীয় সমস্যাসমূহৰ সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং ৭ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সংৰক্ষণ সমস্যা—

সমস্যাৰ ধৰণ	**আনুষংগিক সমস্যা আছে/নাই**	**লেখত ল'বলগীয়া হয়/নহয়**
ঘাঁহনি পথাৰ- স্থানীয় পশুৰ	আছে	আছে
ঘাঁহনি পথাৰ- অন্য এলেকাৰ বাবে	আছে	আছে
অবৈধভাৱে গছ কটা	আছে	আছে
কাঠৰ চোৰাং ব্যৱসায়	নাই	নাই
বনজুই	আছে	আছে
বনভূমি বেদখল	নাই	নাই
বন সংৰক্ষণ কালত সাপে খোঁটা/অন্যান্য ভাবুকি আদি	নাই	নাই
ঔধধি গছ চুৰি	নাই	নাই

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৫/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

ঃ এতেকে উল্লিখিত জে এফ এম চিয়ে সন্মুখীন হোৱা বন সংৰক্ষণ বিষয়ক লেখত ল'বলগীয়া সমস্যাৰ কথাকেইটা হ'ল—

(ক) স্থানীয় পশু ধনৰ চৰণীয়া ঘাঁহনি পথাৰ।

(খ) আন এলেকাৰ পশু ধনৰ চৰণীয়া ঘাঁহনি পথাৰ।

৪. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বিষয়বস্তু ঃ

উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন আঁচনিৰ মূল বিষয়বস্তু সম্পৰ্কত তলৰ গাঁওসমূহে আলোচনা কৰিছে। যেনে— সংৰক্ষণৰ পৰিকল্পনা, বনাঞ্চলৰ বিকাশ (যাৱতীয় ব্যৱস্থা), গছপুলিৰ বিকাশ (নাৰ্ছাৰী), সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনা আৰু অন্যান্য কাৰ্য ব্যৱস্থাপনা।

৪.১ সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা ঃ

তলত উল্লেখ কৰা সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাত ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনাৱলী সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা হৈছে, যিবোৰ ইতিমধ্যে উপখণ্ড ৩.১ত আলোচিত হৈছে—

তালিকা নং- ৮. ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা—

সংৰক্ষণৰ কাম ঃ প্ৰ-পত্ৰ-৩ত ধাৰ্য কৰামৰ্মে তালিকা নং ৩.৭ৰ পৰা গ্ৰহণযোগ্য হিচাপত পূৰ কৰিব লাগিব	**সংৰক্ষিত এলেকাৰ স্থান**	**ব্যৱস্থাপনাৱলীৰ নিৰ্দিষ্ট অৰ্হতা** (দীঘ, এলেকা, পৰিসৰ ইত্যাদি)	**সময়**	**অগ্ৰাধিকাৰ সৰ্বোচ্চ/মধ্যম/নিম্ন**
১. চকীদাৰ নিযুক্তি	সংৰক্ষিত এলেকা	৩ কিলোমিটাৰ	৬ পিএম-৬ এএম	সৰ্বোচ্চ
২. তথ্য দিওঁতাক পুৰস্কাৰ	আছে	৩ কিলোমিটাৰ	সকলো সময়তে	সৰ্বোচ্চ
৩. জুইৰ পৰা সুৰক্ষা	আছে	৩ কিলোমিটাৰ	সকলো সময়তে	সৰ্বোচ্চ

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৭/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে

এতেকে দেখা গৈছে যে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ঊৰ্দ্ধগংগা জে এম এফ চিত (সৰ্বোচ্চ বা মাধ্যম পৰ্যায়ৰ অগ্ৰাধিকাৰৰ ভিত্তিত) সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাৰ কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা লোৱা উচিত—

(ক) সামাজিক সংৰক্ষণ বেহু।

(খ) বনজুইৰ পৰা সুৰক্ষা।

৪.২ প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থাৰ ধৰণ ঃ

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ অম চিৰ ক্ষয়িষ্ণু সুৰক্ষিত এলেকাৰ পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে ল'বলগীয়া সংৰক্ষণমূলক প্ৰস্তাৱিত ব্যৱস্থাসমূহ—

তালিকা নং ৯ ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিত ল'বলগীয়া প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থা

পৰিচৰ্যা/প্ৰতিপালন	**প্ৰয়োজন আছে/নাই**	**ই ডি চিৰ দায়িত্ব (আছে/নাই)**	**মাহ/বছৰ কেতিয়া কৰিব**	**প্ৰতিপালন কৰিবলগীয়া প্ৰস্তাৱিত এলেকা (হেক্টৰত)**
ক্ষয়িষ্ণু সুৰক্ষিত এলেকা পুনৰুদ্ধাৰ	নাই	নাই	—	—
কটা গছৰ সংৰক্ষণ	নাই	নাই	—	—
জলাশয়ৰ পৰিচৰ্যা	নাই	নাই	—	—
জলাশয়ৰ সংৰক্ষণ	আছে	আছে	মে'-জুন	৩ বিঘা
পশু খাদ্যৰ ব্যৱস্থাপনা	নাই	নাই	—	—
বাঁহ গছ ৰোপণ আৰু মাটি পূৰোৱা	আছে	আছে	এপ্ৰিল-মে'	৩০ হেক্টৰ
বীজ সিঁচা	নাই	নাই	—	—
নিকোৰা/চপোৰা/সংৰোপণ	নাই	নাই	—	—
অনাৱশ্যকীয় গছ কৰ্তন	নাই	নাই	—	—
শিলৰ বেৰ আদি	নাই	নাই	—	—
সামাজিক বেৰ	নাই	নাই	—	—
অন্যান্য (বন্যহস্তীৰ নিৰাপত্তা)	আছে	আছে	বছৰজুৰি	আৰ এফ

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৯/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এতেকে দেখা গ'ল যে ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল এলেকাত তলত উল্লেখ কৰা পৰিচৰ্যামূলক কাৰ্যব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন আছে।—

(ক) বীজ সিঁচা, (খ) নিকোৰা, চপোৰা, সংৰোপণ।

৪.৩ বনাঞ্চল বিকাশ পৰিকল্পনা— আগতীয়া কাম আৰু প্ৰস্তুতি

ওপৰোক্ত বিষয় সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ১০ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিত বনাঞ্চল বিকাশ পৰিকল্পনা

পৰিচৰ্যা	বৃক্ষৰোপণ এলেকা (হেক্টৰ)	খণ্ড এলেকা হিচাপত বৃক্ষৰোপণ	প্ৰজাতি	ব্যৱধান (মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে উজ্জীৱিত গছৰ সৈতে বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
খণ্ড খণ্ডকৈ বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
নিম, আমলখি, মহুৰা, বেহেৰাৰ (ঔষধি গছ) বীজ ৰোপণ	—	—	—	—
বৃক্ষৰোপণ পুনৰুজ্জীৱিতকৰণ/ বীজ ৰোপণ	—	—	—	—
প্ৰত্যক্ষ বৃক্ষৰোপণ	এ পি এফ বি চিৰ অধীনত ৩০ হেক্টৰ	—	কাঠ খৰি	—
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা	৩০ হেক্টৰ	—	কাঠ খৰি	—

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৮/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

৪.৪ বনাঞ্চল উন্নয়ন ঃ কাৰ্য ৰূপায়ণ আঁচনি

শালবিহীন মিশ্ৰিত গছপুলি খণ্ড খণ্ড হিচাপে ৰোপণ কৰাৰ কাৰ্য আঁচনি—

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম ঃ শালবিহীন মিশ্ৰিত গছ খণ্ড খণ্ডকৈ ৰোপণ (ব্লক প্লেণ্টেচন)

বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল ঃ ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)

বৃক্ষৰোপণ এলেকা ঃ —

বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান ঃ —

গছপুলি ৰোপণ প্ৰতি বছৰত ঃ —

বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা ঃ —

প্ৰজাতি ঃ —

মূল্য ঃ —

বৃক্ষৰোপণ কৰিবলৈ কাৰ্য আঁচনি	
বিত্তীয় বৰ্ষ	**কাৰ্যব্যৱস্থা**
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ × ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ × ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
	প্ৰথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা ঃ প্ৰথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ×৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ×৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	তৃতীয় নিকাকৰণ
২০২১-২২*	**চতুৰ্থ** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	**পঞ্চম** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	**ষষ্ঠ** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	**সপ্তম** নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬ *	**অষ্টম** নিকাকৰণ।

*** প্ৰতি ৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকা কৰা আৱশ্যক।**

হাৰউড (Harwood) জাতীয় গছৰ সানমিহলি (MHWP) বৃক্ষৰোপণ আঁচনি— টিক আদি গছৰ সৈতে আন খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।

মিশ্ৰিত গছপুলি খণ্ড খণ্ড হিচাপে ৰোপণ কৰাৰ কাৰ্য আঁচনি— টিক আৰু সহযোগ গছৰ সৈতে কাঠ খৰি, বাঁহ

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম	ঃ খণ্ড এলেকা বৃক্ষৰোপণ (ব্লক প্লেণ্টেচন)— টিক আদি গছৰ সৈতে আন খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।
বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল	ঃ ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)
বৃক্ষৰোপণ এলেকা	ঃ —
বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান	ঃ —
গছপুলি ৰোপণ প্ৰতি বছৰত	ঃ —
বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ডৰ সংখ্যা	ঃ —
প্ৰজাতি	ঃ —

	বৃক্ষৰোপণ কৰিবলৈ কাৰ্য আঁচনি
বিত্তীয় বৰ্ষ	**কাৰ্যব্যৱস্থা**
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
	প্ৰথম নিকাকৰণ, অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত, এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	তৃতীয় নিকাকৰণ।
২০২১-২২*	**চতুৰ্থ** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	**পঞ্চম** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	**ষষ্ঠ** নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	**সপ্তম** নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬ *	**অষ্টম** নিকাকৰণ।

*** প্ৰতি ৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকাকৰণ ব্যৱস্থা আৱশ্যক।**

উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.১০/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণৰ কাৰ্য আঁচনি— কাঠবিহীন বনজ উৎপাদন (এন টি এফ পি)

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম	ঃ	এন টি এফ পি বৃক্ষৰোপণ
বৃক্ষৰোপণ সময়-কাল	ঃ	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)
বৃক্ষৰোপণ এলেকা	ঃ	—
বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান	ঃ	—
গছপুলিৰ সংখ্যা	ঃ	—
বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা	ঃ	—
প্ৰজাতি	ঃ	—।

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ ৫০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৰা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, ১০০০ টকা/ হেক্টৰ। ৩ ডাল তাঁৰৰ কাঁইটীয়া বেৰ নিৰ্মাণ, ২৮০০ আৰ এম, ৫৬.৩৬ টকা/আৰ এম।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ প্ৰথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা-নিকাকৰণ কৰা ঃ প্ৰথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। তৃতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬ *	অষ্টম নিকাকৰণ।

৪.৫ গছপুলি প্ৰতিপালন আঁচনি (Nursery)

উৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে গছপুলি প্ৰতিপালন (Nursery) আঁচনি নিৰ্ভৰ কৰিছে নিম্নোক্ত ধৰণৰ নাৰ্চাৰীৰ পৰা

(ক) জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ নাৰ্চাৰী (বিভাগীয় নাৰ্চাৰীকে ধৰি) তলত সবিশেষ দিয়া হ'ল—

জে এফ এম চিৰ নাৰ্চাৰী

উৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ নাৰ্চাৰী সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাত সবিশেষ দাঙি ধৰা হ'ল। ইয়াৰ লগত আছে জে এফ এম চিৰ সৈতে জড়িত বিভাগীয় নাৰ্চাৰীৰ তথ্য—

তালিকা নং- ১১ (ক) ঃ ১ আৰু ২নং ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ নাৰ্চ্চাৰীসমূহ

নাৰ্চ্চাৰীৰ স্থান	প্ৰজাতি	প্ৰতিপালন বৰ্ষ	বীজ ৰোপণৰ সংখ্যা	মন্তব্য
—	—	—	—	—
	—		—	
	—		—	
	—	—	—	—
	—		—	
	—		—	
	—	—	—	—
	—		—	
	—		—	
	—		—	—
	—		—	
	—		—	

(উৎস ঃ প্ৰ-পত্ৰ-৩ তালিকা নং ৩.১১/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৬ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি— ১০ বছৰ

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত গছপুলি প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল। সম্পূৰ্ণ ১০ বছৰৰ বাবে ইয়াক সামৰি লোৱা হৈছে—

(ক) উপযুক্ত মানৰ কাঠৰ বাবে শালবিহীন, টিক, অন্যান্য প্ৰজাতিৰ গছপুলি ৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ক) ২নং ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ গছপুলি ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—
—	—

(**উৎস ঃ** সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(খ) বাঁহ গছ ঃ

তালিকা নং— ১২ (খ) ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিত বাঁহ গছ ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(**উৎস ঃ** সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(গ) খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (গ) উৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিত খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ, প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(**উৎস ঃ** সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(ঘ) এন টি এফ পি/ঔষধি গুণসম্পন্ন বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ঘ) ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিত এন টি এফ পিৰ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি/ঔষধি গছপুলি ৰোপণ

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
—	—

(**উৎস ঃ** সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৭ অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে যুগুতোৱা অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং— ১৩ ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ অন্যান্য ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

কাৰ্যব্যৱস্থা	প্ৰয়োজন আছে/নাই	দায়িত্বভাৰ	মাহ/বছৰ	এলেকা (হেক্টৰ)
—	—	—	—	—

(**উৎস ঃ** প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৩/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৫ ফলাফলৰ সম্ভাৱনা

এই উপ-খণ্ডটোত ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে গ্ৰহণ কৰা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ ফলত পাব পৰা লাভালাভ আৰু পাৰস্পৰিক ব্যৱহাৰিক স্বত্ব লাভৰ বাবে সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা সম্পৰ্কে আলোচিত হৈছে—

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহ-বন সন্দৰ্ভত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা —

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা সম্পৰ্কত নিম্নোক্ত তালিকা প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনিৰ অধীনত জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে লোৱা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা উল্লেখ কৰা ধৰণে সম্ভাৱিত ফলাফলৰ তালিকা—

তালিকা নং— ১৪ ঃ ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে বন সংৰক্ষণৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থাৱলীৰ সম্ভাৱিত ফলাফল—

সামগ্ৰী তালিকা	মাহ	বছৰ (উল্লিখিত)	পৰিমাণ
কাঠ খৰি	—	—	—
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—
অন্যান্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ			
বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
মজুৰি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

(**উৎস ঃ** প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৪/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

টোকা ঃ ডি এফ অ'ৰে প্ৰকাশ কৰা মতে বৃক্ষৰোপণ কৰিব পৰা মাটি উপলব্ধ নহয়, কিয়নো উগ্ৰপন্থী সমস্যা আৰু বন্যপ্ৰাণীয়ে বসবাস কৰা মাটি এলেকা থিয় গৰা।

৫.২ সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা—

ঊৰ্দ্ধগংগা জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ মাজত ফলাফল সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনাৰ ধৰণ উল্লেখ কৰা

হ'ল—

তালিকা নং— ১৫ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ বাবে ফলাফল সহযোগিতা ব্যৱস্থাপনা

প্ৰক্ৰিয়া	উৎপাদিত সামগ্ৰী
সমানভাৱে উপভোগ কৰিব লগা	এন টি এফ পি
সদস্যসকলে মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰিব	খৰি
অন্যান্য প্ৰক্ৰিয়া	এন টি এফ পি সামগ্ৰীৰ প্ৰসংস্কৰণ

বন বিষয়াসকলৰ মতে ডবকা জে ভি ৰেঞ্জত সদস্যসকলৰ মাজত ফলাফল বিতৰণৰ ব্যৱস্থা আৰম্ভ হোৱা নাই আৰু যিসকলে বৃক্ষৰোপণ আঁচনিত কাম কৰিছে, তেওঁলোকে অৱশিষ্টখিনিহে সংগ্ৰহ কৰিছে।

(**উৎস ঃ** প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৫/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

অতিৰিক্ত সূচীৰ তালিকা

অতিৰিক্ত অনুসূচী সংখ্যা	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা
১	**কেনেকৈ উপস্থিত হ'ব**	৩০
২	**মানচিত্ৰ**	
	গাঁৱৰ মানচিত্ৰ	৩১
	গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ	৩২
	গাঁৱৰ সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ	৩৩
৩	**গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা মাটিৰ মানচিত্ৰ (GIS)**	৩৪
৪	**পি আৰ এ অনুশীলন**	
	সামাজিক তথ্য নিৰূপণ মানচিত্ৰ	৩৭
	সম্পদৰ ক্ৰম তালিকা	৩৯
	সময় নিৰ্ধাৰিত পৰ্যালোচনা	৩৯
	ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা	৪০
	ভেন চিত্ৰ	৪৩
	চপাটি চিত্ৰ	৪৪
	সম্পত্তিৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ আৰু ই পি এ	৪৫
৫	**ফটো**	৪৭
৬	**জে এফ এম চি সদস্যৰ তালিকা**	৪৯
৭	সম্পূৰ্ণ তালিকা (প্ৰপত্ৰ-১ৰ পৰা ৪লৈ) তালিকা সংখ্যা ১-১৫	৫০-৫৬

অতিৰিক্ত সূচী- ১

কেনেকৈ উপস্থিত হ'ব ঃ

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ দূৰত্ব, স্থান, পথৰ মানচিত্ৰ আৰু নিৰ্দেশনা ঃ

ডবকা ভাৰতৰ বিষুৱ পৰিধিৰ দ্ৰাঘিমাংশ ২৬°.৭′০″N আৰু বিষুৱীয় কোণ ৯২°.৫২′০″E ত অৱস্থিত।

গুৱাহাটী ভাৰতৰ বিষুৱ পৰিধিৰ দ্ৰাঘিমাংশ ৯১.৭৫ আৰু বিষুৱীয় কোণ ২৬.১৯ত অৱস্থিত।

ডবকাৰ আৰু গুৱাহাটীৰ মাজত দূৰত্ব ঃ

ডবকা আৰু গুৱাহাটীৰ মাজত পোনপোটীয়া দূৰত্ব হৈছে ১৫৩ কিলোমিটাৰ আৰু ১৮৮.৯৮ মিটাৰ। মাইল হিচাপত ৯৫.০০ মাইল। এয়া পোনপোটীয়া দূৰত্বৰ হিচাপ যদিও ডবকা-গুৱাহাটীৰ মাজত প্ৰকৃততে যাত্ৰা কাল অধিক হ'ব পাৰে একা-বেঁকা পথৰ বাবে।

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ ভ্ৰমণ সময় ঃ

গুৱাহাটীৰ পৰা লংকাৰ দূৰত্ব ১৫৩ কিলোমিটাৰ আৰু যদি ৬২ কিলোমিটাৰ প্ৰতিঘণ্টাত নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে যাত্ৰা কৰা হয়, তেন্তে গুৱাহাটী পাবলৈ সময় লাগিব ২ ঘণ্টা ৩৫ মিনিট সময় লাগিব। এই যাত্ৰা কাল অৱশ্যে বাছ, ৰেল আদিৰ গতিবেগৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছ ঃ

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছযোগে প্ৰায় ৩ ঘণ্টা সময়ৰ প্ৰয়োজন হয়, যদিহে বাছখনে গড়ে ৬০ কিলোমিটাৰ প্ৰতিঘণ্টাত যাত্ৰা কৰে। পথৰ অৱস্থা আৰু বিকল্প পথ ব্যৱহাৰ কৰিলে এই যাত্ৰা কাল পৃথক হ'বও পাৰে। এই দূৰত্বক আকাশী পথেৰে জোখ-মাপ কৰা হৈছে।

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাছভাৰা ঃ

প্ৰায় ১৩০ টকা।

ডবকাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ পথৰ মানচিত্ৰ ঃ

গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰায় পূব দিশে ডবকা অৱস্থিত। উল্লেখিত গুগলৰ মানচিত্ৰত দেখুওৱা নিৰ্দেশনাত নীলা ৰঙৰ চিহ্নটোৱে গুৱাহাটীৰে পথ যোগাযোগ সূচাইছে। গুৱাহাটীলৈ যাত্ৰা কৰা পথছোৱাত হোটেল, পৰ্যটনস্থলী, বনভোজস্থলী, পেট্ৰ'ল পাম্প আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান পোৱা যায়। গুগলৰ মানচিত্ৰত এই সকলো স্থান আশা কৰা ধৰণে নিৰ্ণায়ক হোৱা নাই যদিও পৰৱৰ্তী মানচিত্ৰসমূহত ইয়াক নিৰ্ধাৰণ কৰিব পৰা যায়।

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ২

২. গাঁৱৰ মানচিত্ৰ

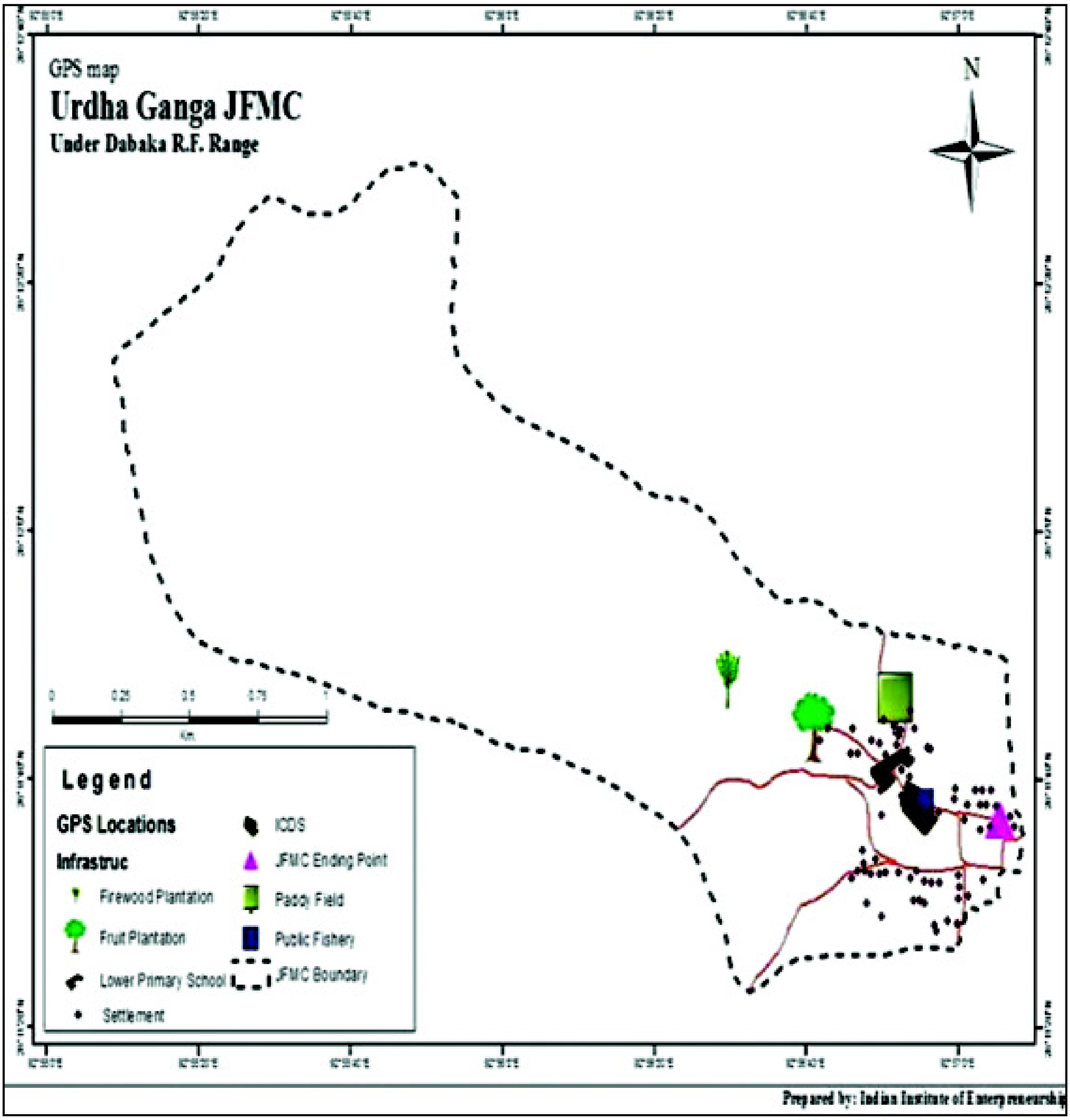

৩. সামাজিক মানচিত্র

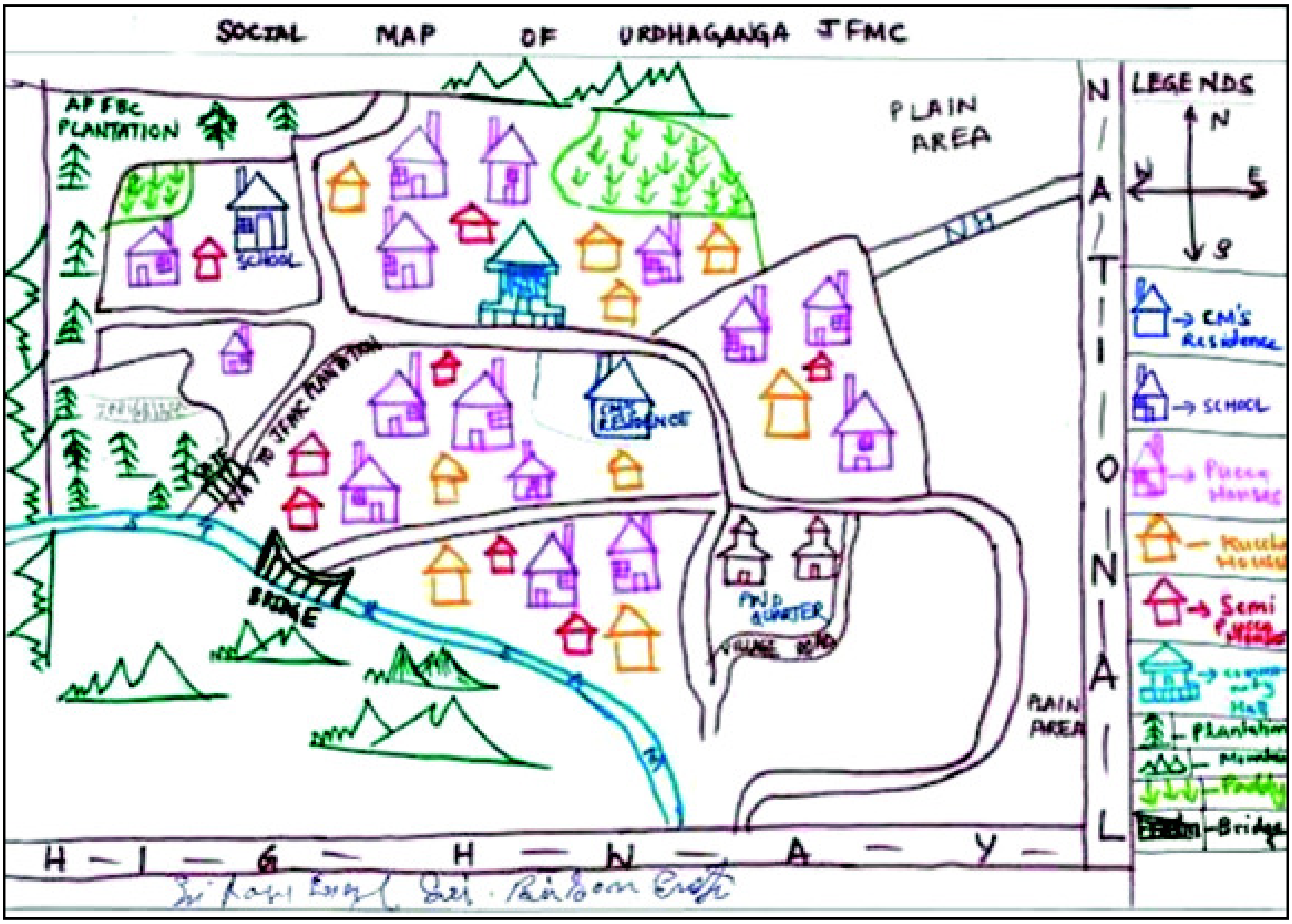
SOCIAL MAP OF URDHAGANGA JFMC
AP FBC PLANTATION
SCHOOL
PLAIN AREA
NH
LEGENDS
N
E
S
CM'S Residence
SCHOOL
BRIDGE
PWD QUARTER
VILLAGE ROAD
PLAIN AREA
NATIONAL
H-I-G-H-W-A-Y

৪. সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ

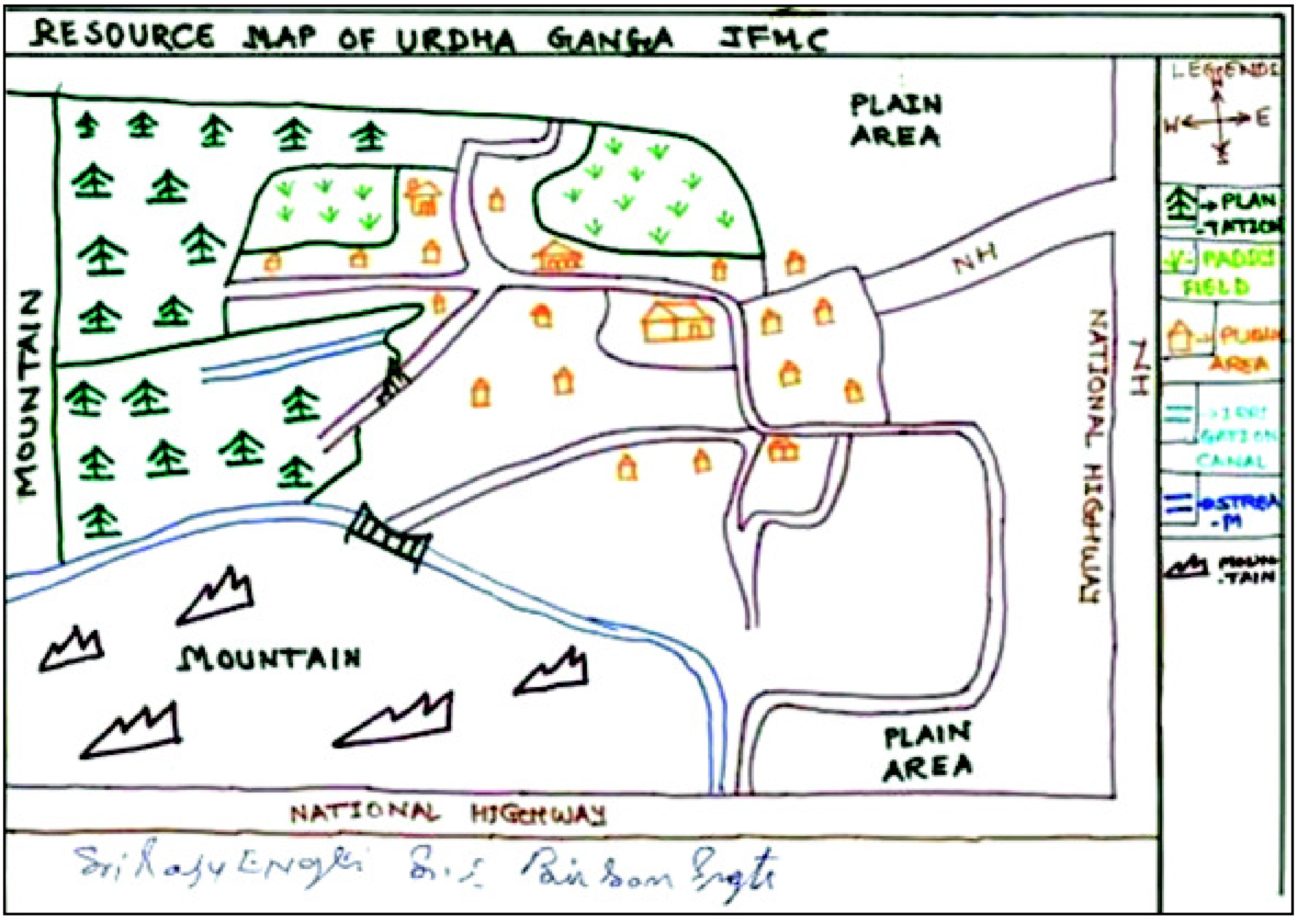

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৩

জি আই এছৰ আধাৰত মাটি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্ৰ

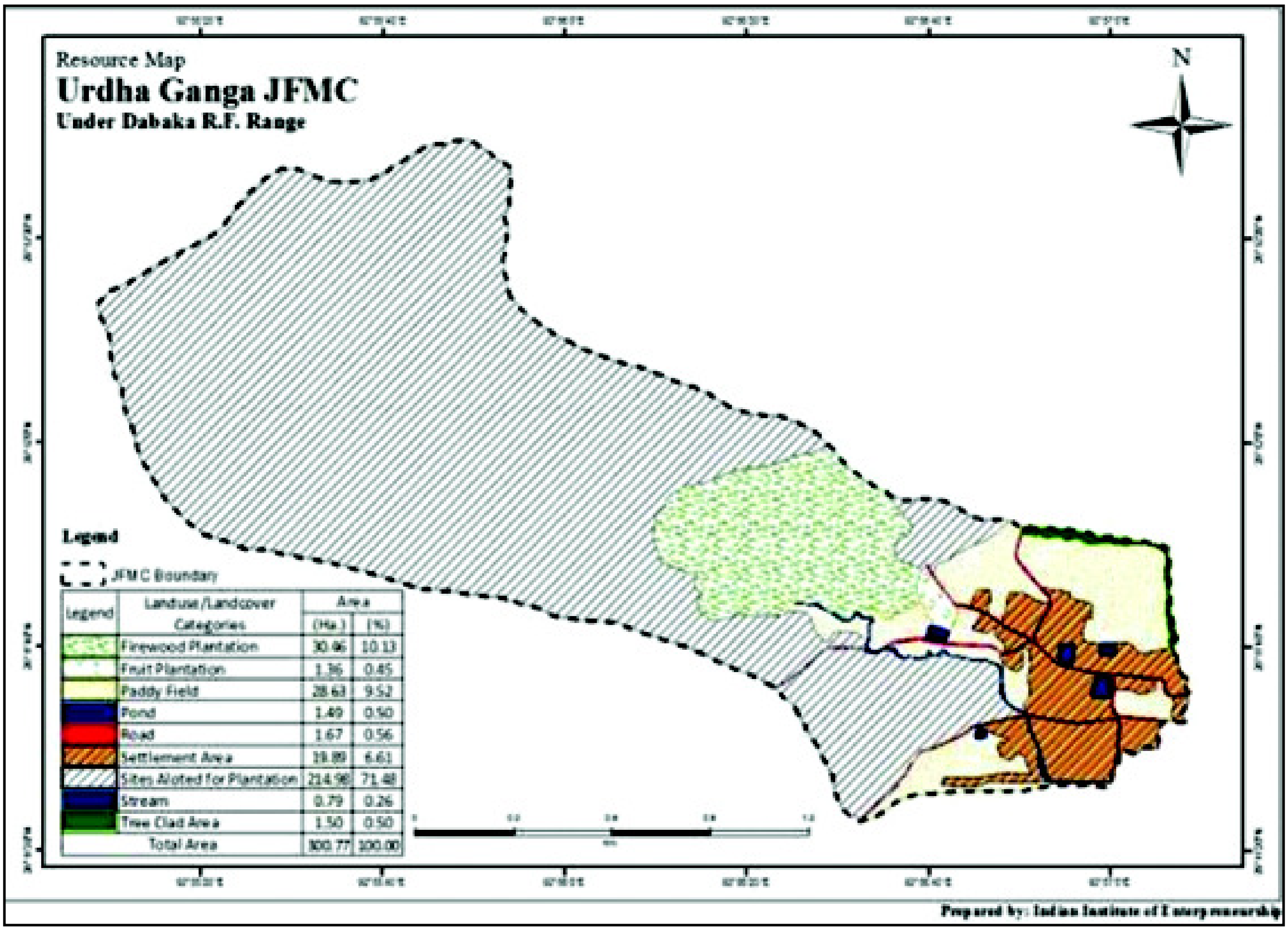

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৪

পি আৰ এ কাৰ্যব্যৱস্থা

অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ মতামত গ্ৰহণ অনুশীলনৰ স্থান আৰু সময়

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা	৬০
সময়	১.৩০ পি এম, ১৬ জুন ২০১৬
স্থান	এডানিংটি গাঁও এল পি স্কুল, উৰ্ধ্বগংগা

তালিকা নং- ৩.১. উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ গাঁওখনৰ সবিশেষ তথ্য

ক্ৰমিক নং	**গাঁৱৰ নাম**	**আৱাস**	**জনসংখ্যা**		
			মুঠ	**পুৰুষ**	**মহিলা**
১	উৰ্ধ্বগংগা	৯০	৩০০	১৬৭	১৩৩
মুঠ		৯০	৩০০	১৬৭	১৩৩

তালিকা নং- ৩.২. উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ লোকসকলৰ বয়সৰ তালিকা—

বয়সৰ শ্ৰেণী	**<৫ বছৰ**	**৫-১৮ বছৰ**	**১৮-৪৫ বছৰ**	**৪৫-৬০ বছৰ**	**>৬০ বছৰ**
পুৰুষ	১০	২৫	৭০	৫৩	৯
মহিলা	৯	২০	৫৫	৪২	৭
মুঠ	১৯	৪৫	১২৫	৯৫	১৬

তালিকা নং- ৩.৩. উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ শিক্ষাৰ ধৰণ

বয়সৰ শ্ৰেণী	**কে জি/নাৰ্চ্ছাৰী**	**চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ**	**পঞ্চম-সপ্তম**	**অষ্টম-দশম**	**দশম-দ্বাদশ**	**স্নাতক**	**স্নাতকোত্তৰ**	**অশিক্ষিত**
<২৫ বছৰ	৩	২৬	১৬	১৮	৩২	—	—	১৫
>২৫ বছৰ (প্ৰাপ্তবয়স্ক)	—	৫১	১৭	২১	১০	২৪	২	৪৯
মুঠ	৩	৭৭	৩৩	৩৯	৪২	২৪	২	৬৪

তালিকা নং- ৩.৪. ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিত আয়ৰ পৰিসংখ্যা

বছৰি উপাৰ্জনৰ ধৰণ (টকা)	**আৱাসীৰ সংখ্যা**
>৫০০০	—
৫০০০-১০,০০০	—
১১,০০০-২০,০০০	—
২১,০০০-৩০,০০০	—
৩১,০০০-৪০,০০০	—
৪১,০০০-৫০,০০০	২৫
৫১,০০০-৬০,০০০	৪৫
৬১,০০০-৭০,০০০	১৫
৭১,০০০-৮০,০০০	৪
৮১,০০০-৯০,০০০	—
৯১,০০০-১,০০,০০০	—
<১,০০,০০০	১

পি আৰ এ অনুশীলনৰ বাবে বিভিন্ন পদ্ধতি ব্যৱহাৰ ঃ

(ক) সামাজিক মানচিত্ৰ

(খ) সম্পদৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

(গ) নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

(ঘ) ঋতু সংযোজিত কৰ্মৰাজিৰ পৰ্যালোচনা

(ঙ) চপাটি চিত্ৰ

৩.১ সামাজিক মানচিত্ৰ

সামাজিক মানচিত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশসমূহৰ সম্পৰ্কত বাস্তৱ স্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে। ইয়াত আৱাসীসকলৰ ভূমিস্বত্বৰ ধৰণ, স্থানীয় বিদ্যালয়ৰ সংখ্যা, সামাজিক আন্তঃগাঁথনি আৰু আৱাসীসকলৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস আদি সামৰি লোৱা হৈছে। গাঁওখনৰ সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহত আয়োজন কৰা পি আৰ এ অনুশীলন প্ৰক্ৰিয়াত গাঁওখনৰ সকলো আৱাসীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। অংশগ্ৰহণকাৰী সদস্যসকলে এই পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াত উৎসাহজনকভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা দেখা যায়।

তালিকা নং ৩.২ গাঁৱৰ সবিশেষ তথ্য

	গাঁও	ৰামছিংগাঁও
	বিশদ বিৱৰণ	**সংখ্যা**
সামাজিক তথ্য	মুঠ জনসংখ্যা	৩০০
	পুৰুষ	১৬৭
	মহিলা	১৩৩
	মুঠ আৱাস	৯০
	পকী ঘৰ	১০
	কেঁচা ঘৰ	১৩
	আধা পকী ঘৰ	৬৭
উল্লেখনীয় স্থান	দলং	—
	জান	১
	নদী	—
	পি এইচ ই	—
	ৰাজহুৱা প্ৰেক্ষাগৃহ	১
	ৰাজহুৱা নলীনাদ	—
	পকী কুঁৱা	—
	মথাউৰি	—
	বান্ধ	—
	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	১

সামাজিক আৰু সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে গাঁওখনৰ সামগ্ৰিক দিশ সামৰি লোৱাত গাঁওবাসীৰ সহায় লোৱা হয়। প্ৰথমে গাঁওবাসীক গাঁৱৰ মূল পথসমূহ অংকন কৰিবলৈ দিয়াৰ পাছত জে এফ এম চিৰ সীমা আৰু পাছত তেওঁলোকৰ আৱাসগৃহ তথা গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক স্থান, চৰকাৰী কাৰ্যালয় আদি পি আৰ এ টীমৰ সদস্যৰ সহযোগত চিহ্নিত কৰিবলৈ দিয়া হয়। এজনে আগবাঢ়ি আহি এইক্ষেত্ৰত আগভাগ লয়। এই মানচিত্ৰ প্ৰস্তুতকৰণত গাঁওবাসীয়ে স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে সহযোগ কৰে। সকলো গাঁওবাসীয়ে মানচিত্ৰত দেখুওৱা নিজৰ নিজৰ আৱাসসমূহ চিনাক্ত কৰিবলৈ সক্ষম হয়। মানচিত্ৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ পাছত ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নকাৰী দলটোৱে আৱাসসমূহৰ বিতং তথ্য, যেনে— সম্পূৰ্ণ পকী ঘৰ, আধা কেঁচা-আধা পকী, ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ ঘৰ আৰু সম্পূৰ্ণ কেঁচা ঘৰৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰে।

সামাজিক মানচিত্রত প্ৰাপ্তি

- অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে সামাজিক মানচিত্ৰত গাঁওখনৰ ৯০টা আৱাসেই চিনাক্ত কৰিছে। যাৰ ভিতৰৰত ১৩টা কেঁচা ঘৰ, ৬৭টা আধা পকী আৰু ১০টা পকী আৱাস আছে। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট হৈছে যে গাঁও এলেকাটোক চৰকাৰী আঁচনিয়ে সামৰি ল'ব পৰা নাই।
- গাঁওখনত এটা প্ৰেক্ষাগৃহ, এখন নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, এটা পানী যোগান আঁচনি, এটা প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আৰু এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ দেখা যায়।
- গাঁওখনত দৈনন্দিন ব্যৱহাৰৰ বাবে পানী যোগান আঁচনিৰ সুবিধা লাভ কৰিছে। গাঁওবাসীয়ে গোটেই বছৰজুৰি পানী যোগান লাভ কৰে।
- গাঁওখনত শিক্ষা ব্যৱস্থা সন্তোষজনক নহয়, কিয়নো গাঁওখনত এখন মাত্ৰ নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আছে। গাঁওখনত এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে যদিও ইয়াৰ কোনো আন্তঃগাঁথনি নাই।
- অঞ্চলটোত বসবাস কৰা লোকসকল কাৰ্বি জনগোষ্ঠী আৰু হিন্দু সম্প্ৰদায়ৰ। তেওঁলোক অনুসূচিত জনজাতি আৰু অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ। গাঁওখনৰ সকলো লোক হিন্দু সম্প্ৰদায়ৰ।

ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ পৰা শিক্ষা

- উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওখনৰ ৮০টা পৰিয়ালে বিদ্যুৎ যোগান লাভ কৰিছে। আনহাতে ১০টা পৰিয়ালৰহে এল পি জি সংযোগ আছে। অধিকাংশ পৰিয়ালেই খৰিৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওবাসীয়ে খৰিৰ বাবে বনাঞ্চল ব্যৱহাৰ কৰা বাবে বনধ্বংসৰ বিষয় লৈ বন বিভাগ উদ্বিগ্ন।
- হাইস্কুল, কলেজ, ডাকঘৰ আদি জে এফ এম চি এলেকাৰ পৰা ২ কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত।
- উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ অধীনত এটা প্ৰেক্ষাগৃহ, অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু নিম্ন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আছে, য'ত গাঁওবাসীয়ে বিভিন্ন বৈঠক আদি অনুষ্ঠিত কৰে। গাঁওখনত গাঁও পঞ্চায়তৰ সভা, গাঁৱৰ মুখিয়ালসকলৰ সভা, বন বিভাগৰ সভা তথা অন্যান্য ৰাজনৈতিক বৈঠক হৈ থাকে।
- পশু খাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল তথা একাংশ আৱাসী পৰিয়াল নিজৰ সক্ষমতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওবাসীয়ে শস্যৰ অৱশিষ্ট, গছপাত, ঘাঁহ আদিৰ ওপৰত পশুখাদ্যৰ বাবে নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হয়।
- গাঁও এলেকাত কিছুমান চৰণীয়া পথাৰ আছে, যিবোৰ সৰ্বাধিক ছয় মাহৰ বাবেবে উপলব্ধ। গাঁওবাসীয়ে বতৰভিত্তিত সাময়িকভাৱে চৰণীয়া পথাৰসমূহ পশুপালনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰে।
- গাঁওবাসীয়ে সাপ্তাহিক বজাৰ, ঘৰুৱা সামগ্ৰী, বাচন-বৰ্তন, কাপোৰ-কানি আদিৰ বাবে দুই কিঃমিঃ দূৰত অৱস্থিত পাৰখোৱা বজাৰলৈ যাব লাহে।

৩.২ সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

সম্পদশালী বা অৱস্থাৱান ব্যক্তি বা পৰিয়ালৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণৰ বিষয়টো সমুদায়ৰ সদস্যসকলক আৱৰি লোৱা হৈছে আৰু জনসমুদায়টোৰ আৰ্থিক অৱস্থাৰ বিভিন্ন দিশ পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে। এই কাৰ্যব্যৱস্থাই স্থানীয় লোকৰ সংশ্লিষ্ট সংজ্ঞা তথা প্ৰকল্প আঁচনিৰ পৰা লাভান্বিত হোৱা লোকৰ আৰ্থ-সামাজিক শ্ৰেণীৰ বিশ্লেষণত সহায় কৰিছে আৰু ই লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক স্থিতি নিৰূপণ কৰিছে। তলত উল্লেখ কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সহায়ত লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থাৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ কৰা হয়।

(ক) গাইগুটীয়া ভূমি স্বত্ব

(খ) বৃত্তি

গাঁওখনৰ প্ৰায় ১৫ শতাংশ লোক দুখীয়া শ্ৰেণীৰ। প্ৰায় ৭৪ শতাংশ মধ্যম স্তৰৰ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। আনহাতে প্ৰায় ১১ শতাংশ লোক ধনিক শ্ৰেণীৰ। দুখীয়া লোকসকল দিন মজুৰি কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। তেওঁলোকে মাজে-সময়ে মাটি আধিলৈ দিয়ে।

চিত্ৰ ঃ ৩.১ ঃ সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

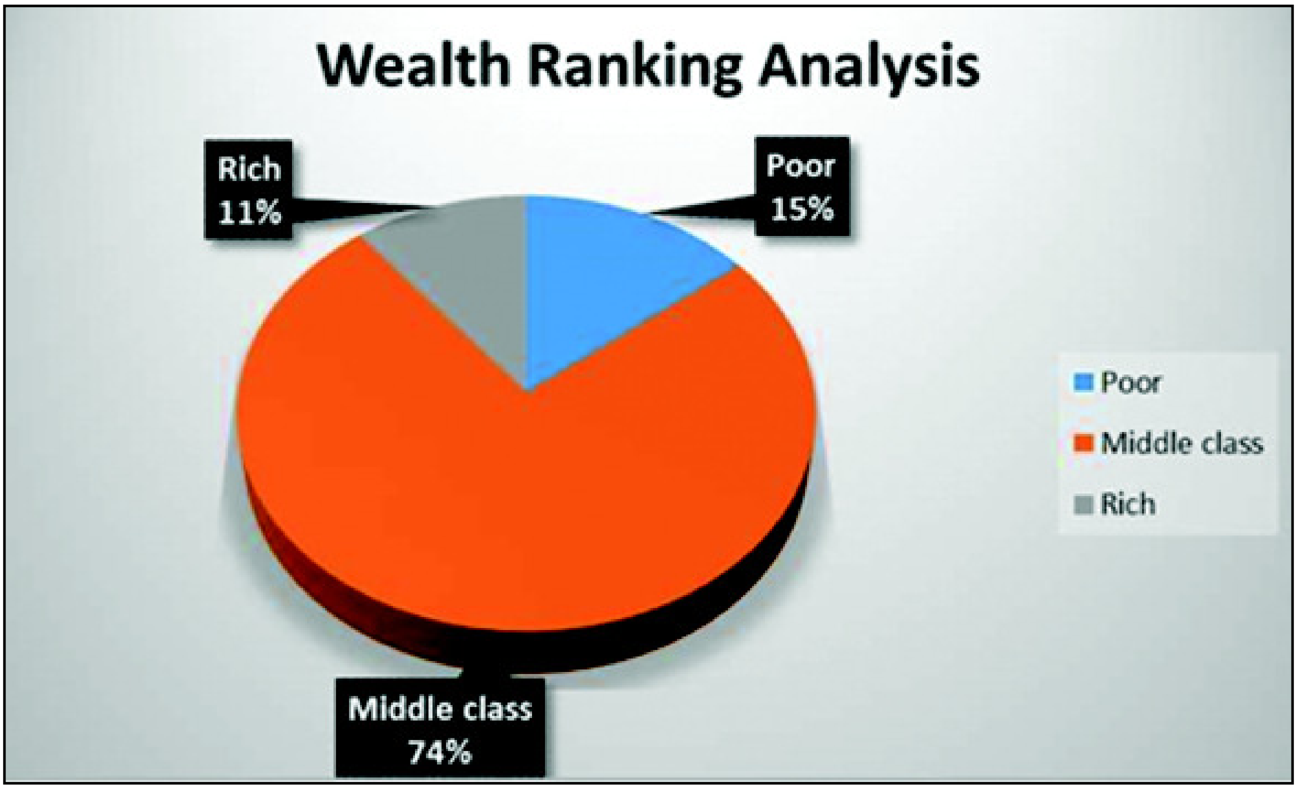

৩.৩ নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

গাঁওখনৰ বিগত সময়ত গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা কোনো ঐতিহাসিক ঘটনাৱলীৰ তথ্য পৰ্যালোচনাৰ বাবে এই সমীক্ষা চলোৱা হয়। সমীক্ষকৰ দলটোৱে গাঁওখনৰ মুৰব্বী, বয়োজ্যেষ্ঠ নাগৰিক আৰু কিছুমান যুৱকৰ সৈতে আলোচনা কৰি সেই সময়ৰ পৰিস্থিতি আৰু ঘটনাক্ৰমৰ সৈতে কেনেদৰে কাৰ্যব্যৱস্থা হাতত লৈছিল তথা সেই ঘটনাক্ৰমৰ পৰা তেওঁলোকৰ জীৱনত কি কি প্ৰভাৱ পৰিছিল লগতে গাঁওখনৰ বিকাশত কি অগ্ৰগতি লাভ কৰিলে, তাৰ পৰ্যালোচনা কৰে। আমাৰ এই পৰ্যালোচনাই নিম্নোক্ত তালিকাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে।

তালিকা নং ৩.৩ সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

বছৰ	ঘটনাক্ৰম	প্ৰকৃতি/ধৰণ
স্বাধীনতাৰ আগত	আহোম ৰাজত্ব কালত পাৰখোৱাত দুই বিঘা মাটিকালিত এটা পুখুৰী খন্দা হয়।	গঠনমূলক
স্বাধীনতাৰ পাছত	গাঁওখনৰ পৰা কাৰ্বি আংলং জিলা পৰিষদলৈ সদস্য নিৰ্বাচিত	নিৰ্বাচন

এই শিতানত পূৰ্বৰ ঘটনাক্ৰমৰ সকলো তথ্য সামৰি লোৱা হয়, যিবোৰে গাঁওবাসীৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাইছে।

শিক্ষা ঃ

দেখা গ'ল যে গাঁওখনত তেনে কোনো বিশেষ ঘটনা সংঘটিত হোৱা নাই।

৩.৪ ঋতু সম্বন্ধীয় জীৱিকা প্ৰণালীৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত

গাঁওখনৰ স্থানীয় লোকে ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা সন্দৰ্ভত যুগুতাই উলিওৱা তথ্যসমূহৰ পৰা সমুদায়টোৰ ঋতুভিত্তিক জীৱিকা আৰু সময়কালৰ প্ৰকৃত তথ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত স্পৰ্শকাতৰ বিষয়সমূহ সংগ্ৰহত সহায় কৰিছে। এইক্ষেত্ৰত সমূহীয়া আলোচনাত তথ্যৰ পুনৰীক্ষণত সহায় কৰিছে। এই ঋতুভিত্তিক কৰ্মৰাজি বাস্তৱ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গাঁওবাসীয়ে নিজৰ আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নৰ অগ্ৰাধিকাৰেৰে জীৱিকাৰ পাতনি মেলিছিল। অৱশ্যে ঋতু কালৰ পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কত সাধাৰণ গ্ৰাফ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়। ঋতু কালৰ গোটেই পৰিক্ৰমাটোক বছৰটোৰ বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে এখন কেলেণ্ডাৰতো সামৰি ল'ব পৰা যায়। ঋতু কালৰ বিভিন্ন পাৰ্থক্যসমূহৰ ভিতৰত— বৰষুণৰ পৰিমাণ, কৃষি উৎপাদনৰ স্থিতি, শ্ৰমিকৰ চাহিদা, মজুৰিপ্ৰাপ্ত শ্ৰমিকৰ উপলব্ধতা, শ্ৰমিকৰ প্ৰব্ৰজন ঘটা, ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ঘটা, ব্যয়ৰ পৰিমাণ ইত্যাদি সামৰি ল'ব পৰা যায়। একেদৰে গাঁওখনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰ্থ-সামাজিক-সাংস্কৃতিক সময় যেনে— উৎসৱ আদিও ৰেখাচিত্ৰত অংকন কৰিব পৰা যায়।

ঋতুজনিত এই আৰ্হিত ঘাইকৈ বিভিন্ন কৃষিজাত বৈশিষ্ট্যক সামৰি লোৱা হয়। এই আৰ্হি প্ৰস্তুতৰ সময়ত আমি বিভিন্ন কৃষিকৰ্ম আৰু মূলতঃ তিনিটা কৃষিজাত কৰ্মৰ সময়ক সামৰি লৈছোঁ। যাৰ ভিতৰত বছৰটোৰ বিভিন্ন খেতিৰ বীজ ৰোপণ, কটা সময় আৰু ফচল চপোৱা সময়ক সামৰি লোৱা হয়। এই ঋতুজনিত আৰ্হিৰ পৰা দেখা গৈছে যে গাঁওখনত মূলতঃ খেতি হিচাপে আইজং, ৰঞ্জিত, পংকজ, গঞা ধান, সৰিয়হ, তামোল, আদা, হালধি, পিঁয়াজ, বিলাহী আদি উৎপাদিত হয়। সমীক্ষাৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট হৈছে যে জে এফ এম চিৰ অধীনত জীৱিকাৰ অন্যান্য প্ৰধান বিকল্পসমূহৰ ভিতৰত পশুধন পালন (গাহৰি, হাঁহ-কুকুৰা পালন), বয়ন, দিন মজুৰি, মিস্ত্ৰী, চিলাই, কাঠমিস্ত্ৰীৰ কাম আদি এই আৰ্হিত দেখুওৱা হৈছে যদিও ই ঋতুজনিত প্ৰকৃতিৰ নহয়।

তালিকা নং ৩.২ ঊৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিৰ ঋতুজনিত মানচিত্ৰ

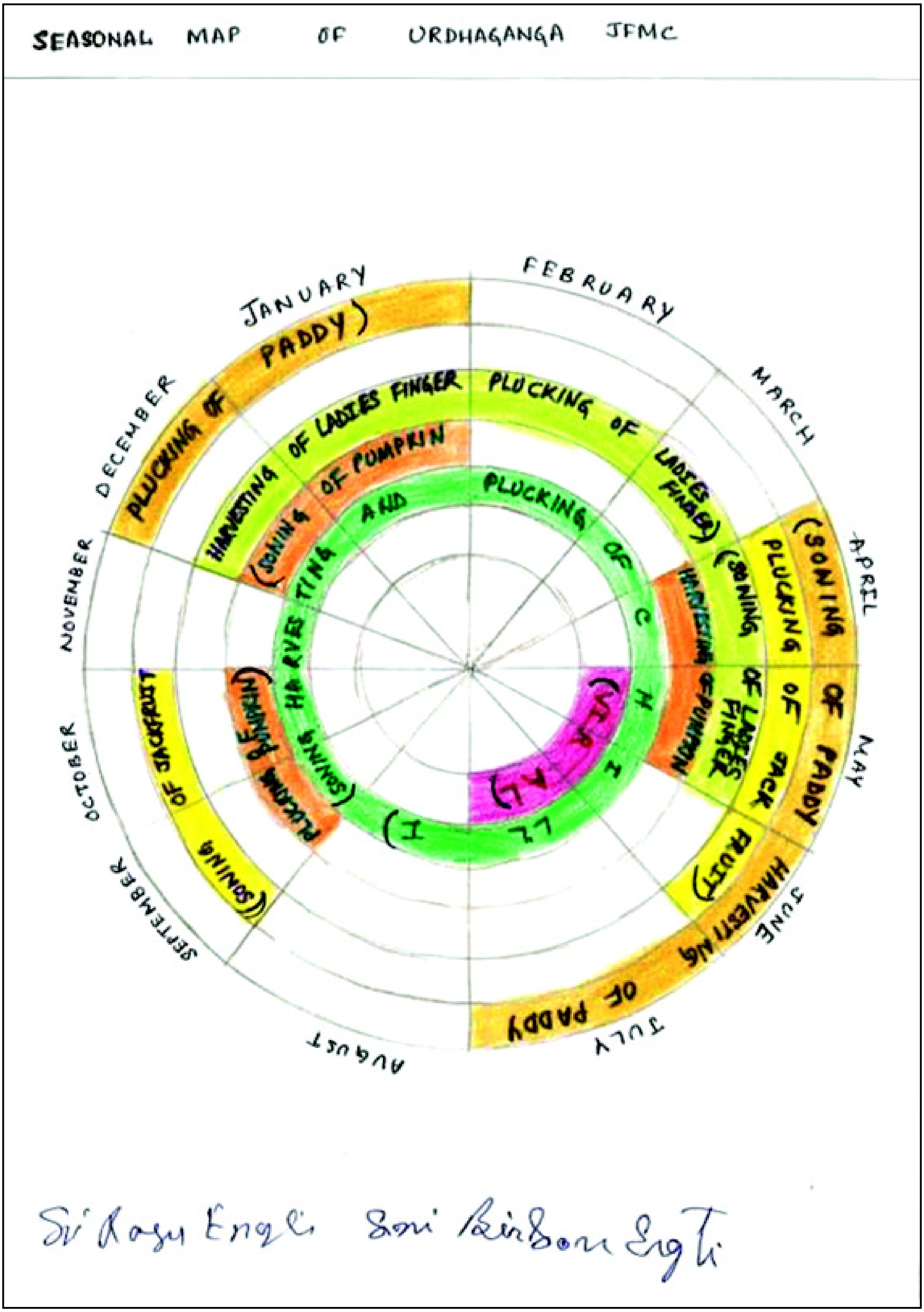

তালিকা নং ৩.৪ ঋতুজনিত খেতিৰ (কৰ্মৰাজি) ধৰণ

	কৃষি শস্য	বীজ ৰোপণ	ফচল	শস্য চপোৱা
খেতি	ধান খেতি	এপ্ৰিল-মে’	জুন-জুলাই	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
	ৰঙালাউ	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী	এপ্ৰিল-মে’	
	ভেণ্ডী	এপ্ৰিল-মে’	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী	ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ
	কঁঠাল	ছেপ্টেম্বৰ-অক্টোবৰ	—	এপ্ৰিল-জুন
	আনাৰস	ছেপ্টেম্বৰ-অক্টোবৰ	—	এপ্ৰিল-জুন
	জলকীয়া	বছৰজুৰি		
অখেতি	বয়ন	বছৰজুৰি		
	পশুপালন			
	দিন হাজিৰা			
	দোকানী-ৰাজমিস্ত্ৰী			
	ইলেক্ট্ৰিচিয়ান			
	চিলাই			

শিক্ষা ঃ

গাঁওখনত অক্টোবৰ মাহৰ পৰা মাৰ্চ মাহলৈকে পানীৰ উপলব্ধতা তেনেই কম। সেই বাবে এই সময়ছোৱাত কৃষি উৎপাদনো তেনেই সীমিত।

৩.৫ ভেন চিত্র

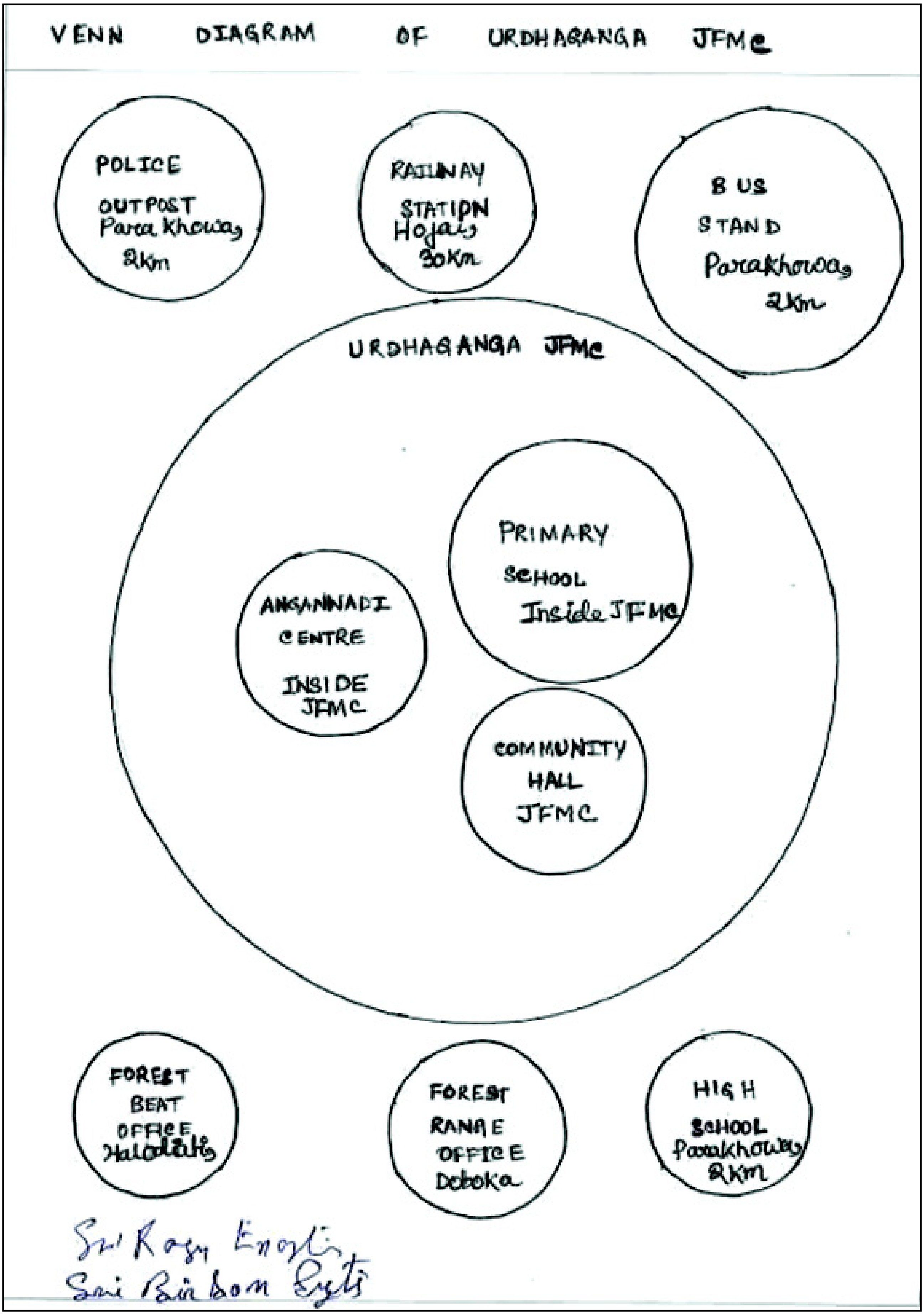
VENN DIAGRAM OF URDHAGANGA JFMC
POLICE OUTPOST Para Khowa 2Km
RAILWAY STATION Hojai 30Km
BUS STAND Parakhowa 2Km
URDHAGANGA JFMC
PRIMARY SCHOOL Inside JFMC
ANGANWADI CENTRE INSIDE JFMC
COMMUNITY HALL JFMC
FOREST BEAT OFFICE
FOREST RANGE OFFICE Doboka
HIGH SCHOOL Parakhowa 2Km

৩.৬ চপাটি চিত্র

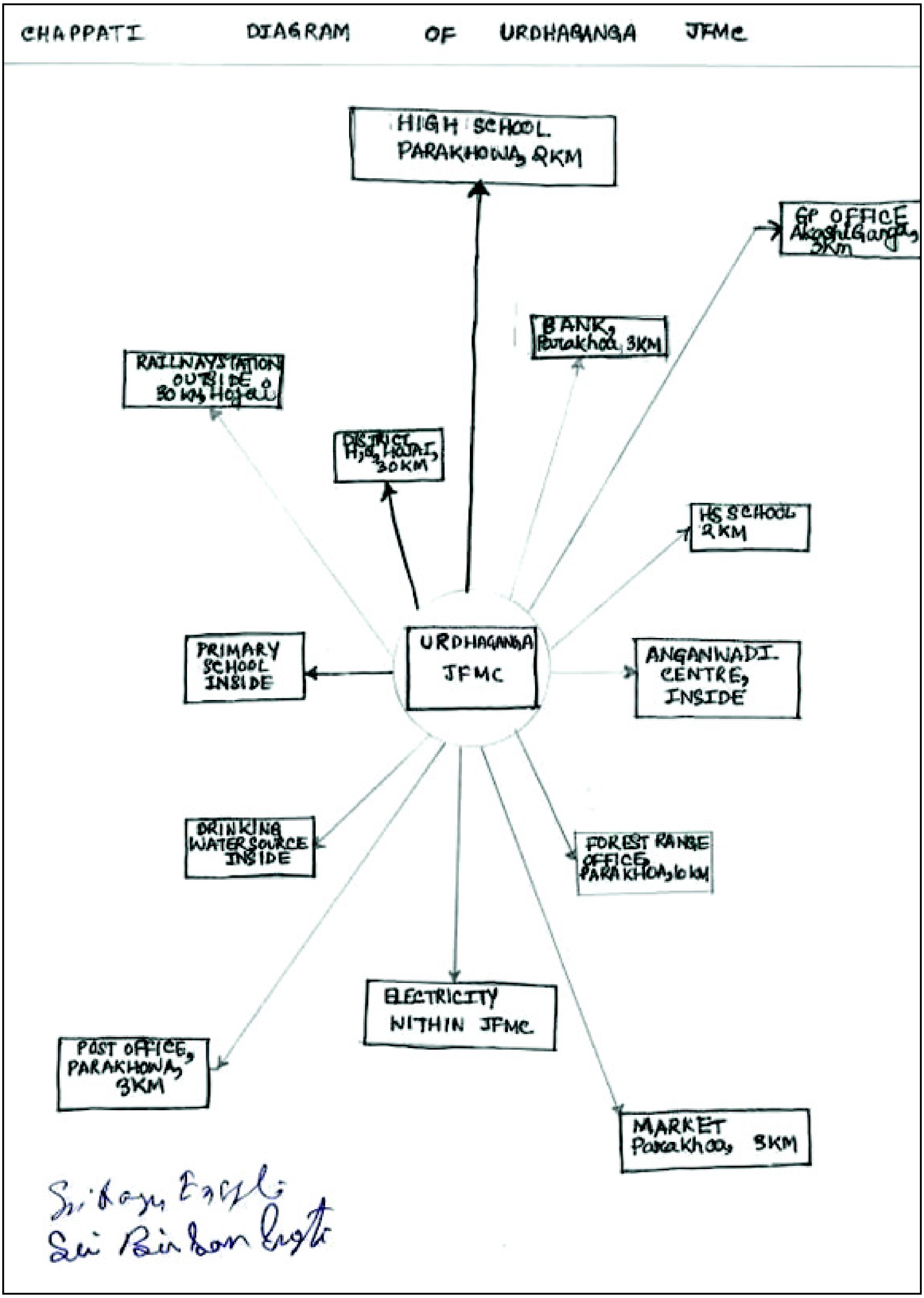
CHAPPATI DIAGRAM OF URDHAGANGA JFMC
HIGH SCHOOL PARAKHOWA, 2KM
GP OFFICE
BANK, Parakhowa, 3KM
RAILWAY STATION OUTSIDE
DISTRICT HQ, HOJAI, 30KM
HS SCHOOL 2KM
PRIMARY SCHOOL INSIDE
URDHAGANGA JFMC
ANGANWADI CENTRE, INSIDE
DRINKING WATER SOURCE INSIDE
FOREST RANGE OFFICE, PARAKHOWA, 10 KM
ELECTRICITY WITHIN JFMC
POST OFFICE, PARAKHOWA, 3KM
MARKET Parakhowa, 3KM

ই পি এৰ কাৰ্যব্যৱস্থা

ই পি এৰ কাৰ্যব্যৱস্থা	খোৱাপানী	যাতায়াত ব্যৱস্থা	বিদ্যুৎ	বিদ্যালয়	অনাময়	নম্বৰ	শ্ৰেণী
খোৱাপানী (এ)	x	এ	এ	এ	এ	৪	১
যাতায়াত ব্যৱস্থা (বি)		x	বি	বি	ই	৩	২
বিদ্যুৎ (চি)			x	ডি	ই	২	৪
বিদ্যালয় (ডি)				x	ই	১	৫
অনাময় (ই)					x	২+	৩

জীৱিকাৰ কাৰ্যব্যৱস্থা

জীৱিকাৰ কাৰ্যব্যৱস্থা	কৃষি আৰু উদ্যান (এ)	পশুপালন (বি)	বয়ন (চি)	ৰেচম (ডি)	বাঁহ-বেত (ই)	নম্বৰ	শ্ৰেণী
কৃষি-উদ্যান (এ)	x	এ	এ	এ	এ	৪	১
পশুপালন (বি)	x	x	বি	বি	বি	৩	২
বয়ন (চি)	x	x	x	চি	চি	২	৩
ৰেচম (ডি)	x	x	x	x	ই	১	৫
বাঁহ-বেত (ই)	x	x	x	x	x	১+	৪

EPA AND LIVELIHOOD ACTIVITY OF URDHAGANGA JFMC

EPA activity

EPA Activities	Drinking water (A)	Road connectivity (B)	Electricity (C)	School (D)	Sanitation (E)	Marks	Rank
Drinking water (A)	X	A	A	A	A	4	1
Road connectivity (B)		X	B	B	E	3	2
Electricity (C)			X	D	E	2	4
School (D)				X	E	1	5
Sanitation (E)					X	2+	3

Livelihood Activity

Livelihood Activities	Agriculture & Horticulture (A)	Livestock (B)	Weaving (C)	Sericulture (D)	Cane & Bamboo (E)	Marks	Rank.
Agriculture & Horticulture (A)	X	A	A	A	A	4	1
Livestock (B)	X	X	B	B	B	3	2
Weaving (C)	X	X	X	C	C	2	3
Sericulture (D)	X	X	X	X	E	1	5
Cane & Bamboo (E)	X	X	X	X	X	1+	4

Signature

Sri Bapu Engti. Smti Bir Sanghi

ফটো

পি আৰ এ অনুশীলন

সামাজিক মানচিত্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পাছত

গাঁওবাসীৰ সৈতে সজাগতা আঁচনি

অতিৰিক্ত সূচী- ৫

জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ তালিকা

RECORD 7 : MEMBERSHIP REGISTER

URDHAGANGA
Name of JFMC   Division   Range DOBOKA JV RANGE

Beat HALODHIATI   JFMC Code

Sr. No.	Name	Father's / Husband's name	Age	Male / Female	Education	SC/ST / BC/OBC
1	Momeswar Bora.	Lt. Kandhiram Bora	49	M	HSLC	OBC
2	Bakeny Sengri	Lt. Bhajo [illegible] Deuri	75	M	9	ST
3	Paramananda Bora	Chandrakanta Bora	48	M	BA	OBC
4	Nitul Senapati	Khanindra Senapati	37	M	9	ST
5	Raju Engti	Lt. Ronaj Engti	51	M	8	ST
6	Arun [illegible]		35	M	9	ST
7.	Babu Teron.		55	M	9	ST
8.	Dilip Bora		45	M	5	OBC
9.	[illegible]	Manishwar [illegible]	36	F	9	SC
10.	[illegible]		36	F	9	ST
11.	[illegible]		35	F	9	ST.

6) LOKSING KATHEK (F)
7) BOKSING TERON (F)
8) HIREN BORA (H)
10) JAYANTA KRO (H)
11) JINTU KRO (H)

97

Moneswar Bora
President
JFMC URDHA GANGA
Dobaka Range

Sri Mahesh Ch. Nath
Member Secy
JFMC URDHA GANGA
Dobaka Range

অতিৰিক্ত সূচী— ৬ (ৰেকৰ্ড- ১)

তালিকা নং- ১ ঃ গাঁৱৰ মূল তথ্য

তালিকা নং- ১ ঃ জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য

ক্ৰমিক নং	জে এফ এম চিৰ নাম	প্ৰতিষ্ঠা বৰ্ষ	কাৰ্যবাহী কমিটিৰ সদস্য সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সম্পাদকৰ নাম	টি ডি এফৰ বিত্তীয় স্থিতি	বৰঙণি প্ৰতি পৰিয়াল/প্ৰতি ব্যক্তি	সামাজিক বেংক ব্যৱহাৰ হৈছে/নাই	বিশেষ প্ৰাপ্তিৰ ওপৰত মন্তব্য	আৰ এফ অ'ৰ সফলতা- শ্ৰেণী বিভাগ (%)
১	ঊৰ্ধ্বগংগা	২০১৩	১১	মনেশ্বৰ বৰা	মহেশ চন্দ্ৰ নাথ	—	—	—	—	৮০ শতাংশ

তালিকা নং- ২ ঃ জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা নং- ২ ঃ প্ৰকল্প গাঁৱত জনবিন্যাসৰ স্থিতি

গাঁৱৰ নাম	আৱাসৰ সংখ্যা	এছ টি			অ' বি চি			লিংগৰ অনুপাত (১০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলা)	মুঠ সকলো শ্ৰেণীৰ
		মুঠ	পুৰুষ	মহিলা	মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
ঊৰ্ধ্বগংগা	৯০	২৫০	১২৭	১২৩	৫০	৩১	১৯	৭৯৬	৩.৩৩
মুঠ	৯০	২৫০	১২৭	১২৩	৫০	৩১	১৯	৭৯৬	৩.৩৩

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৩ ঃ ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভক্তিকৰণ

তালিকা- ৩ ঃ ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভক্তিকৰণ

ক্ৰমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি স্বত্বাধিকাৰ হিচাপত কৃষকৰ বৰ্ণনা				
		বহল পৰিসৰৰ খেতিয়ক > ১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক ২ৰ পৰা ১০ হেক্টৰ	সাধাৰণ খেতিয়কৰ পৰিয়াল < ২ হেক্টৰ	ভূমিহীন আৱাসী	সৰ্বমুঠ
১	ঊৰ্ধ্বগংগা	—	—	৭০	২০	৯০
	মুঠ	—	—	৭০	২০	৯০

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৪ ঃ পশুধনৰ সংখ্যা

তালিকা- ৪ ঃ পশুধনৰ সংখ্যা

ক্ৰমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁৱৰ পশুধনৰ সংখ্যা							
		গাইগৰু	ম'হ	হাঁহ-কুকুৰা	ছাগলী	বলদ	উট	গাহৰি	মুঠ
১	ঊৰ্ধ্বগংগা	১৮০	—	৭৫	১০০	—	—	৩৬০	৭১৫
	মুঠ	১৮০	—	৭৫	১০০	—	—	৩৬০	৭১৫

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৫ ঃ গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি

তালিকা- ৫ ঃ গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি

ক্রঃ নং	আন্তঃগাঁথনি	স্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব
১	বিদ্যুৎ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
২	ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
৩	যাতায়াত ব্যৱস্থা	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
৪	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰত	০.৫ কিঃমিঃ
৬	হাইস্কুল	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
৭	ডাকঘৰ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
৮	বেংক	পাৰখোৱা	১ কিঃমিঃ
৯	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	গাঁৱৰ ভিতৰত	০.৫ কিঃমিঃ
১০	ভি চি ডি চি	পাৰখোৱা	৪ কিঃমিঃ
১১	ৰাজহ চক্ৰ	হোজাই	৩০ কিঃমিঃ
১২	আৰক্ষী থানা	পাৰখোৱা	১২ কিঃমিঃ
১৩	ফৰেষ্ট অফিচ	ডবকা	৪ কিঃমিঃ
১৪	বাছৰ সুবিধা	পাৰখোৱা	৭ কিঃমিঃ
১৫	ৰেল ষ্টেচন	হোজাই	৩০ কিঃমিঃ
১৬	জিলা মুখ্যালয়	হোজাই	৩০ কিঃমিঃ

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা- ৬ ঃ কৃষি শস্য

তালিকা- ৬ ঃ কৃষি শস্য

শস্যৰ ধৰণ	বৰষুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল		জলসিঞ্চন	
	শস্যৰ নাম	মাটিকালি (হেঃ)	শস্যৰ নাম	মাটিকালি (হেঃ)
খাৰিফ শস্য	শালি ধান	২৮.৬৩	—	—
ৰবি শস্য	সৰিয়হ	৩.২	—	—
অন্যান্য	শাক-পাচলি, ফলমূল	৩৮.৪	—	—

উৎস- ক্ষেত্ৰভিত্তিক সমীক্ষা

তালিকা নং- ৭ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

তালিকা-৭ ঃ উৰ্ধ্বগংগা জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

শস্যৰ ধৰণ	মুঠ উৎপাদন আনুমানিক (কুইন্টল)	খেতি কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (কুইন্টল/প্ৰতি হেক্টৰ)	কৃষি উৎপাদনৰ মাটি এলেকা (হেক্টৰ)
ধানখেতি	১৬২০	৮০	৫৬.৫৮	২৮.৬৩
তৈল বীজ	৩০	১০	৯.৩৭	৩.২
শাক-পাচলি	৪৮০	৮০	১২.৫	৩৮.৪

তালিকা নং- ৮ ঃ পশুখাদ্যৰ উপলব্ধতা

তালিকা নং— ৮ ঃ জে এফ এম চিৰ অধীনত উপলব্ধ পশুখাদ্য

খাদ্যৰ ধৰণ	১ৰ পৰা ৩ মাহ	৩ৰ পৰা ৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্ট		√	
গছৰ পাত		√	
ঘাঁহ-বন	√	√	√
সেউজীয়া খাদ্য	√	√	√
বনাঞ্চলৰ ঘাঁহনি			√

তালিকা নং- ৯ ঃ গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

তালিকা-৯ ঃ গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

ক্ৰয় কৰাৰ বাবে	অৱস্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)
ৰেচনৰ দোকান	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
সাপ্তাহিক বজাৰ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
প্ৰধান বজাৰ	ডবকা বজাৰ	১২ কিঃমিঃ
বন নিগমৰ বিক্ৰী কেন্দ্ৰ	এন এ	—
টেণ্ডু পাট্টা পি এইচ এ ডি	এন এ	—
মাছৰ বজাৰ	পাৰখোৱা	২ কিঃমিঃ
ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	এন এ	—
বন নিগমৰ ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	এন এ	—

তালিকা নং- ১০ ঃ জলসম্পদৰ সুবিধা

তালিকা নং-১০ত গাঁওখনত উপলব্ধ জলসম্পদৰ সুবিধাৰ বিৱৰণ

জলসম্পদ	সংখ্যা	পানীৰ উপলব্ধতা	ব্যৱহাৰ
বান্ধ	নাই		
জান	১	পৰ্যাপ্ত	খোৱা, গা ধোৱা, জলসিঞ্চন, পশুপালন
দমকল	৬০	পৰ্যাপ্ত	খোৱা, গা ধোৱা, জলসিঞ্চন, পশুপালন
পাইপলাইনেৰে পানী যোগান	১	পৰ্যাপ্ত	খোৱা, গা ধোৱা, জলসিঞ্চন, পশুপালন

তালিকা নং- ১১ ঃ ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

তালিকা নং- ১১ত ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

ইন্ধনৰ ধৰণ	নিৰ্ভৰশীল আৰাসগৃহৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰ হ'বলগীয়া মাহৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহৰ উৎস (স্থানীয়ভাৱে, গাঁৱত, বনাঞ্চলত, অন্যান্য)	প্ৰধান/বিকল্প ব্যৱহাৰ
কাঠ খৰি	৯০	১২	বনাঞ্চল	প্ৰধান ব্যৱহাৰ
কেৰাচিন ষ্টোভ	৯০	১২	বজাৰ	বিকল্প ব্যৱহাৰ
গোবৰ গেছ	এন এ	—	—	—
ৰন্ধন গেছ	১০	১২	চৰকাৰী	বিকল্প ব্যৱহাৰ

ৰেকৰ্ড-২

জীৱিকাৰ সুযোগ পৰ্যালোচনা

তালিকা নং— ১২ কৃষি আৰু উদ্যান

তালিকা নং— ১২ত কৃষি আৰু উদ্যান ক্ষেত্ৰৰ তথ্যৰ বিৱৰণ

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ন্যূনতম উৎপাদন	◆ পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি ◆ বছৰত এটাই ধান খেতি ◆ নগণ্যতম সাৰ আৰু কীট-পতংগ নাশক ব্যৱহাৰ ◆ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থাহীনতা ◆ কৃষিগত আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ, আধুনিক যন্ত্ৰপাতি, যেনে— পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ। ◆ উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজৰ অব্যৱহাৰ	◆ উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত সাৰ, কীটনাশকৰ ব্যৱহাৰ ◆ নতুন তথা আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ। ◆ উপযুক্ত প্ৰশিক্ষণ আঁচনিৰ প্ৰয়োগ ◆ উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজত ব্যৱহাৰৰ বাবে কাৰ্য আঁচনি।	◆ ট্ৰেক্টৰৰ প্ৰশিক্ষণ ◆ কৃষি দক্ষতা বিকাশ ◆ সাৰ, কীটনাশক, উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ।
গুদাম আৰু উৎপাদন	◆ উমৈহতীয়া শীতল পণ্যাগাৰৰ অভাৱ। ◆ বিদ্যুতৰ অভাৱত শীতল পণ্যাগাৰৰ অভাৱ।	◆ বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে সংৰক্ষিত কৰাৰ সুবিধা। ◆ চাহিদা বৃদ্ধি পোৱালৈকে উৎপাদিত সামগ্ৰী সংৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পাৰে।	◆ আধুনিক পেকেজিঙৰ প্ৰশিক্ষণ। ◆ বিতৰণ আৰু যাতায়াত ব্যৱস্থা
বেচা-কিনা	◆ বজাৰৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ যোগাযোগৰ অভাৱ, মধ্যভোগীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ◆ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ সৰবৰাহৰ বাবে যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। ◆ বজাৰ বিপণনৰ বাবে জ্ঞানৰ অভাৱ, পৰম্পৰাগত বিক্ৰী ব্যৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।	◆ সামগ্ৰী সৰবৰাহৰ সুবিধাজনক যাতায়াত ব্যৱস্থাই ওচৰৰ বজাৰলৈ সামগ্ৰী কঢ়িওৱাত কৃষকক সহায় কৰে। ◆ মধ্যভোগীক আঁতৰ কৰিব পাৰিলে বজাৰত অধিক মূল্য লাভ কৰিব পাৰে। ◆ সাম্প্ৰতিক বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু বজাৰ মূল্যৰ বিষয়ে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰে।	◆ ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ মিলন বা বৈঠক।

তালিকা নং— ১৩ **পশুধন**

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
চৰণীয়া পথাৰৰ অভাৱ	◆ প্ৰযোজ্য নহয়।	—	—
পশু খাদ্যৰ উপলব্ধতা	◆ দুৰ্বল বিত্তীয় অৱস্থাৰ বাবে বজাৰৰ পৰা পশু খাদ্য ক্ৰয় কৰাত অপাৰগ। ◆ গছপাত, বনলতা আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ কেৱল ৩ৰ পৰা ৬ মাহলৈ উপলব্ধ। গোটেই বছৰজুৰি সেউজীয়া পশুখাদ্য পাবলৈ নাই।	◆ পশুপালনৰ দ্বাৰা অধিক আয়ৰ সুবিধা। ◆ গাঁওবাসীয়ে সহজলভ্যভাৱে পশুখাদ্য লাভ কৰিলে বৈকল্পিক জীৱিকা হিচাপে ল'ব পাৰে।	
পশু চিকিৎসাৰ সুবিধা	◆ কোনো পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰ নাই। ◆ পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণ। ◆ গাইগৰু বা পশুধনৰ জীৱনকাল বৃদ্ধি। ◆ এনে ব্যৱস্থাই গাঁওবাসীৰ মাজত সজাগতা বৃদ্ধিৰ লগতে পশুপালনত উদগনি যোগাব।	
দুগ্ধ উৎপাদন	◆ পশুখাদ্যৰ অভাৱ। ◆ দুগ্ধ উৎপাদনৰ বাবে বিজ্ঞানসন্মত জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ দুগ্ধ উপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ ◆ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে মিল্ক প্লাছ, মিল্ক বুষ্টাৰ আদিৰ ব্যৱহাৰ	
গাখীৰৰ বজাৰ	◆ প্ৰত্যক্ষ বজাৰৰ বাবে সীমিত যোগাযোগ। ◆ বজাৰ চাহিদা সম্পৰ্কে অজ্ঞ	◆ গাখীৰৰ বৃহৎ বজাৰ চাহিদা আছে।	

তালিকা নং— ১৪ এন ডব্লিউ এফ পি

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ কম	◆ কম পৰিমাণে উপলব্ধ এন ডব্লিউ এফ পি	◆ সংৰক্ষিত উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ	◆ খাদ্যশস্যৰ গছ, ঔষধি গছ আদি ৰোপণ
হ্ৰস্বকালীন সংগ্ৰহ	—	◆ সংৰক্ষিত উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ	—
কম মূল্য	—	—	—
মূল্য সংযোজন	◆ প্ৰসংস্কৰণ উদ্যোগৰ অভাৱ ◆ প্ৰয়োজনীয় সম্পদৰ উৎসৰ অভাৱ। ◆ কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ।	—	—

তালিকা নং— ১৫ বিশেষ দক্ষতা

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
কেঁচা সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা	◆ নিকটৱৰ্তী স্থানত কেঁচা সামগ্ৰীৰ অভাৱ। ◆ সংগ্ৰহৰ অভাৱ।	◆ কেঁচা সামগ্ৰী মজুতকৰণৰ বাবে উমৈহতীয়া স্থানৰ আৱশ্যকতা।	◆ কেঁচা সামগ্ৰীৰ বাবে মজুতকৰণ বেংক স্থাপন।
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণমান	◆ উচ্চমানৰ কেঁচা সামগ্ৰী মজুতকৰণ ◆ পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল	◆ নতুন বজাৰ সৃষ্টিৰ বাবে সামগ্ৰীৰ বিকাশ	◆ আধুনিক যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ। ◆ গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান কৰা।
বেচা-কিনাৰ সম্ভাৱনীয়তা	◆ নিৰ্ধাৰিত মানৰ বজাৰৰ অভাৱ ◆ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ নীতিৰ অভাৱ ◆ প্ৰতিষ্ঠানগত ক্ৰেতাৰ সৈতে যোগাযোগৰ অভাৱ ◆ নতুন ভিন্ন সামগ্ৰী উৎপাদনৰ অভাৱ	◆ নতুন উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বাবে বজাৰ উদ্ভাৱন।	◆ ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ যোগসূত্ৰ স্থাপন
ঋণৰ সুবিধা	◆ বেংক অথবা ডাকঘৰৰ সৈতে যোগাযোগৰ অভাৱ। ◆ বেংক অথবা চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য ◆ সহজলভ্য ঋণ প্ৰদান	◆ ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ, সাময়িক ঋণ, কাৰ্য সম্পাদনৰ বাবে মূলধনৰ ব্যৱস্থা।
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণ	◆ নতুন সামগ্ৰীৰ বিকাশ অথবা সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণৰ অভাৱ। ◆ সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণৰ বাবে ধাৰণাৰ অভাৱ।	◆ চাহিদাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সামগ্ৰীৰ বিকাশ তথা আধুনিক বজাৰৰ আৱশ্যকতাৰ ভিত্তিত সামগ্ৰীৰ বিকাশ।	◆ দক্ষতা বিকাশ আৰু নতুন সামগ্ৰীৰ বিকাশৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ।

তালিকা নং— ১৬ ঋণ সুবিধা

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ঋণগ্ৰস্ততা	◆ নাই	◆ নিকটৱৰ্তী স্থানত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।	
সুদৰ হাৰ	◆ ব্যক্তিগত ঋণদাতাই উচ্চ হাৰত সুদ গ্ৰহণ কৰে।	◆ ৰাজসাহায্যযুক্ত ঋণৰ ব্যৱস্থা।	
ঋণৰ উপলব্ধতা	◆ দায়িত্ব লোৱাৰ আশংকা। ◆ প্ৰয়োজনীয় তথ্যপত্ৰৰ জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ ঔদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠান আৰম্ভ কৰিব পৰা যায়।	
বন্ধকীৰ সমস্যা	◆ বন্ধকী দিবলগীয়া সা-সম্পত্তিৰ উপযুক্ত তথ্যপত্ৰৰ অভাৱ।	◆ তথ্যপত্ৰ সংগ্ৰহ, প্ৰস্তুতিৰ বাবে সজাগতাৰ প্ৰয়োজন।	

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.